

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Diplomová práce

Výkon rozhodnutí a exekuce – srovnání

2005/2006

**Vedoucí diplomové práce :
JUDr. Petr Smolík, Ph.D.**

**Zpracovala : Petra Pavlová
Anastázova 23, Praha 6**

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.

Praha, prosinec 2005

Taslová
.....

OBSAH :

I.	ÚVOD.....	5
II.	VÝKON ROZHODNUTÍ A EXEKUCE – SROVNÁNÍ.....	7
1.	Obecně k pojmu výkon rozhodnutí a exekuce.....	7
1.1.	Vymezení pojmů.....	7
1.2.	Historie pojmů.....	8
2.	Prameny právní úpravy.....	9
2.1.	Výkon rozhodnutí.....	9
2.2.	Exekuce.....	10
2.3.	Vztah občanského soudního řádu a exekučního řádu.....	11
3.	Postavení soudu a soudního exekutora.....	13
3.1.	Rozhodování o subjektivních právech a povinnostech.....	13
3.2.	Podmínky výkonu exekutorského úřadu.....	15
3.3.	Oprávnění soudního exekutora – součinnost třetích osob.....	16
3.4.	Odpovědnost a povinnosti soudního exekutora při výkonu jeho činnosti.....	18
4.	Procesní podmínky řízení	19
4.1.	Procesní podmínky na straně soudu.....	20
4.2.	Negativní procesní podmínky	21
4.3.	Procesní podmínky na straně účastníků.....	22
5.	Předpoklady výkonu rozhodnutí a exekuce.....	23
5.1.	Návrh.....	23
5.1.1.	Náležitosti návrhu.....	23
5.1.2.	Nedostatky návrhu a jejich důsledky.....	25
5.2.	Exekuční titul.....	26
5.2.1.	Pojem exekučního titulu.....	26
5.2.2.	Náležitosti exekučního titulu.....	27
5.3.	Soudní poplatek.....	29
6.	Nařízení a průběh výkonu rozhodnutí a exekuce.....	29
6.1.	Usnesení soudu.....	30
6.1.1.	Obsah usnesení.....	30
6.1.2.	Doručování usnesení.....	31

6.1.3.	Odvolání povinného proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí a exekuce.....	32
6.2.	Účinky nařízení.....	34
6.3.	Rozsah a vhodnost výkonu rozhodnutí a exekuce.....	37
6.4.	Provedení výkonu rozhodnutí a exekuce.....	39
6.4.1.	Exekuční příkaz.....	41
6.4.2.	„Nové“ způsoby provedení exekuce.....	43
6.4.3.	Exekuce prodejem movitých věcí, nemovitostí a podniku.....	45
7.	Odklad výkonu rozhodnutí a exekuce.....	46
8.	Ukončení výkonu rozhodnutí a exekuce.....	48
8.1.	Naplnění účelu výkonu rozhodnutí a exekuce.....	48
8.2.	Upuštění od provedení exekuce.....	48
8.3.	Zastavení výkonu rozhodnutí a exekuce.....	49
9.	Náklady výkonu rozhodnutí a exekuce.....	50
III.	ZÁVĚR.....	53
IV.	Příloha č. 1. Usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí.....	56
	Příloha č. 2. Usnesení o nařízení exekuce.....	57
	Příloha č. 3. Exekuční příkaz.....	58

I. ÚVOD

Právní stát nedovoluje subjektům, aby svá práva a nároky vůči dlužníkům vymáhaly svévolně a svépomocí (vyjma § 6 o.z.¹). Stát je proto povinen sám garantovat ochranu práv a oprávněných zájmů subjektů - věřitelů, což se do právního řádu promítá, jako právo na soudní ochranu. Právo na soudní ochranu jako jedno ze základních lidských práv je vyjádřeno v řadě mezinárodních dokumentů. V právním řádu České republiky je právo na soudní ochranu zakotveno v článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod², který stanoví, že „každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu“.

Efektivní vymožení pohledávky oprávněného je u nás dlouhodobě vnímáno jako časově zdlouhavé a s nejistým výsledkem při vynaložení nemalých finančních prostředků. V praxi není výjimkou, že se oprávněný uspokojení své pravomocně přiznané pohledávky vůbec nedočká nebo že uspokojení pohledávky je zmařeno, a to vše v důsledku neefektivního a zdlouhavého vykonávacího řízení. Vykonávací řízení je tak právem považováno veřejností za nejslabší článek soudnictví a je často předmětem kritiky.

Právě neuspokojivá situace v oblasti právní ochrany resp. vymožitelnosti pohledávek věřitelů, byla jedním z důvodů přijetí zákona č. 120/2001 Sb. o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Samotná důvodová zpráva³ k exekučnímu řádu zdůrazňuje a konstatuje, že „současný neutěšený stav při vymáhání práva v naší zemi může vést nejen ve ztrátu důvěry v soudy, ale i v základy právního státu vůbec a ve svém důsledku vede k hledání praktických možností, jak vymoci oprávněnou pohledávku jinou než zákonnou cestou“. Exekuční řád vnesl do českého právního řádu nový institut soudního exekutora a exekučního řízení, čímž dal naději

¹ Zákon č. 40/1994 Sb., občanský zákoník, v platném znění

² Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky

³ Obecná část důvodové zprávy ze dne 8.10.1999 k návrhu zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)

všem oprávněným subjektům na zvýšenou ochranu jejich práv a nároků a na vymožení jejich pohledávek vůči dlužníkům.

Do doby přijetí exekučního řádu nebylo například výjimkou, že velká většina podnikatelů vymáhala své peněžité pohledávky i několik let, aby je alespoň mohla uplatnit jako daňové odpisy ve svém účetnictví, když jim dlužník „díky“ zdoluhavému soudnímu řízení „unikl“.

Osobně považuji oblast vykonávacího řízení a exekuce za nepostradatelnou součást civilního procesu a za jednu z garancí státu, že nikdo nebude na svých právech nikým bezdůvodně a bezprávně krácen nebo poškozován. Každý subjekt, kterému je uložena povinnost plnění, tak může být v souladu s právním řádem stíhán a donucen k nedobrovolnému splnění uložené povinnosti, a to pod dohledem státu. Jsem toho názoru, že teprve s řádně fungujícím výkonem rozhodnutí (exekucí) bude subjektům a jejich právům poskytnuta komplexní ochrana, od přiznání jejich oprávnění v nalézacím řízení až po jeho faktickou realizaci v řízení vykonávacím nebo exekučním.

Cílem této diplomové práce je nabídnout čtenářům porovnání vykonávacího řízení a exekuce v obecné rovině, a to s ohledem na očekávání, které u veřejnosti vyvolalo přijetí exekučního řádu a se zaměřením na nové instituty, které exekuční řád přinesl do českého právního řádu. Především, že se záměrně v této práci nezabývám porovnáním jednotlivých způsobů provedení výkonu rozhodnutí a exekuce. Nikoliv snad pro jejich nedůležitost, ale naopak s ohledem na rozsah takového pojednání a rozsah této práce, jejíž kapacitu by to zdaleka přesahovalo.

I. VÝKON ROZHODNUTÍ A EXEKUCE - SROVNÁNÍ

1. Obecně k pojmu exekuce a výkon rozhodnutí

1.1. Vymezení pojmů

Hovoříme-li o výkonu rozhodnutí, rozumíme tím stanovený postup soudů podle ustanovení části šesté zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, v platném znění. Výkon rozhodnutí, jako jeden z druhů civilního procesu, sleduje nucenou realizaci toho, co bylo shledáno právem a nebylo splněno dobrovolně. Jinými slovy se jedná o donucovací činnost, vycházející ze státní moci a postihující osobní i majetkovou sféru jedince. Až do 1.9.2001 mohl věřitel při nucené realizaci uložené povinnosti postupovat pouze podle ustanovení občanského soudního řádu.

S plnou účinností zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) vstoupil od 1.9.2001 do českého právního řádu nový institut vymáhání pohledávek, který byl v ostatních zemích střední a východní Evropy již institutem standardním (např. Polsko, Maďarsko, Slovenská republika). Exekučním řádem byla část pravomocí, do té doby svěřených v oblasti vykonávacího řízení výlučně soudům, přenesena na nezávislého a nestranného soudního exekutora.

Exekuce, jako zvláštní druh soudního řízení, je procesní činnost soudního exekutora, která stejně jako výkon rozhodnutí, směřuje k nucenému splnění uložené povinnosti a je upravena exekučním řádem. Povaha exekuce, jako řízení soudního, je dána z toho důvodu, že i přes delegaci pravomocí soudu na exekutora, je to stále soud, komu přísluší rozhodovat o subjektivních právech a povinnostech účastníků exekučního řízení.

Výkon rozhodnutí a exekuční řízení patří mezi řízení sporná, kde vystupují dvě strany s protichůdnými zájmy, oprávněný a povinný. V převážné většině následují obě dvě řízení po řízení nalézacím. Bylo by však nesprávné považovat výkon rozhodnutí a

exekuci za druhou fázi nebo pokračování nalézacího řízení⁴. V některých případech jim nalézací řízení ani nepředchází, a to jsou-li výkon rozhodnutí nebo exekuce vedeny na základě jiného exekučního titulu než je vykonatelné soudní rozhodnutí. V některých případech naopak splní dlužník uloženou povinnost dobrovolně a není třeba ji vynucovat. Určitá rozhodnutí nucený výkon ani nepředpokládají, např. většina rozhodnutí konstitutivní povahy (rozsudek o rozvodu manželství) nebo rozhodnutí nahrazující projev vůle.

1.2. Historie pojmů

Jak vyplývá z předchozího výkladu, soudní výkon rozhodnutí a exekuční řízení sledují společný cíl, a to zajistit splnění povinnosti uložené v nalézacím řízení soudem nebo jiným orgánem, není-li tato splněna povinným subjektem dobrovolně. Věřitel tak má možnost volby, zda při uspokojování své vymahatelné pohledávky či jiné uložené povinnosti postupovat dle občanského soudního řádu nebo dle exekučního řádu.

S účinností exekučního řádu vyvstala však zároveň nutnost rozlišovat pojmy *výkon rozhodnutí* a *exekuce*. Pojem *exekuce* byl do té doby běžně užíván jako synonymum *výkonu rozhodnutí*, a to i odbornou veřejností. Příčinu tohoto je však potřeba hledat v historii právní úpravy nucené realizace uložené povinnosti.

Realizaci uložené povinnosti upravoval původně zákon č.79/1896 ř.z. o řízení exekučním a zajišťovacím (exekuční řád). Jednalo se o oddělenou úpravu vykonávacího řízení od řízení nalézacího upraveného v zákoně č. 113/1895 ř.z., o soudním řízení v občanských věcech právních (civilní řád soudní). Zákonodárce tehdy zvolil v právní úpravě k označení nucené realizace pojem *exekuce*. Přijetím zákona č.142/1950 Sb., o řízení ve věcech občanských následně došlo ke spojení právní úpravy nalézacího a vykonávacího řízení do jednoho právního předpisu, ale pojem *exekuce* zákonodárce zachoval.

---

⁴ Prof.JUDr.Alena Winterová, CSc. a kol.: Civilní právo procesní, vysokoškolská učebnice, 2. aktualizované a přepracované vydání, Praha, Linde Praha, a.s., 2002

K terminologické změně a nahrazení pojmu *exekuce* pojmem *výkon rozhodnutí* došlo přijetím zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu. Jak vyplývá z důvodové zprávy, považoval tehdejší zákonodárce tento termín za vhodnější český výraz než původně užívaný termín latinského původu. Tato změna však nebyla nikdy zcela akceptována a výrazy *exekuce* či *exekutor* byly i nadále užívány nejenom laickou veřejností, ale i odbornou. Pojem *exekuce* tak můžeme zpětně dohledat v právnické literatuře a rovněž judikatuře, ve které je donucovací činnost soudů postihující osobní a majetkovou sféru povinného označována jako *exekuce* namísto správného *výkon rozhodnutí*.

Zákon č.120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) umožnil, aby činnost doposud vyhrazenou výlučně soudům, mohli zároveň v přenesené působnosti vykonávat soudní exekutoři. Pojem *exekuce* je tak od 1.9.2001 vyhrazen výlučně pro označení činnosti soudních exekutorů. Pro označení činnosti soudů při nucené realizaci uložené povinnosti pak zůstal pojem *výkon rozhodnutí*.

2. Prameny právní úpravy

2.1. Výkon rozhodnutí

Výkonu rozhodnutí je věnována část šestá zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, obsahující komplexní úpravu vykonávacího řízení. Hlava první obsahuje v ustanoveních § 251 až § 275 obecnou úpravu od předpokladů výkonu rozhodnutí, výčtu způsobů provedení, činnosti soudu před nařízením výkonu rozhodnutí, po zastavení řízení až po náklady výkonu rozhodnutí. Hlava druhá až sedmá pojednávají v ustanoveních § 276 až § 351a občanského soudního řádu o jednotlivých způsobech provedení výkonu rozhodnutí.

Některé jednoduché úkony výkonu rozhodnutí jsou oprávněni vykonávat pověřeni soudní vykonavatelé a vyšší soudní úředníci, jejichž působnost upravuje vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a

krajské soudy a zákon č. 189/1994 Sb., o vyšších soudních úřednících. Vykonávacího řízení se pak dotýká i zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích. V neposlední řadě je třeba zmínit, že pramenem výkonu rozhodnutí jsou kromě vyhlášky č. 37/1992 Sb. i další prováděcí předpisy, zejména nařízení vlády č. 63/1998 Sb., o způsobu výpočtu nepostižitelné částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižena srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách).

2.2. Exekuce

Na rozdíl od výkonu rozhodnutí je vedením exekuce a prováděním úkonů v exekuci pověřen soudní exekutor, jakožto osoba odlišná od soudu, soudců a ostatních soudních osob. Zavedení institutu soudního exekutora, jeho vazby na soud, který exekuci nařizuje a vztah k účastníkům řízení si principiálně vyžádalo odlišnou právní úpravu od právní úpravy výkonu rozhodnutí. Úprava obsažená v exekučním řádu však není komplexní a pro některých fází exekučního řízení je dána působnost občanského soudního řádu.

Základním právním předpisem upravujícím exekuční řízení je zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Exekuční řád je rozdělen do dvanácti částí, z nichž se samotného exekučního řízení přímo dotýká část první. Ve zbývajících jedenácti částech je obsažen taxativní výčet právních předpisů dotčených zavedením exekučního řádu. Kromě základních ustanovení, provedení exekuce, exekučního řízení, jednotlivých způsobů provedení exekuce, nákladů exekuce a odměny exekutora upravil zákonodárce v části první rovněž podmínky pro jmenování exekutorů, manipulaci se spisy, samosprávu exekutorů a kárnou odpovědnost exekutora. Obecná ustanovení první část exekučního řádu se liší od občanského soudního řádu zpřesněním dikce, přiznáním nových práv subjektům zúčastněným na řízení a především zavedením nových institutů, např. exekuční příkaz.

Dalším pramenem práva exekuce na úrovni zákona je zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případ souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí. Do přijetí tohoto zákona český právní řád neupravoval postup v případech vzájemného

střetu výkonu rozhodnutí, daňové exekuce a exekučního řízení, prováděných souběžně proti témuž povinnému.

Z prováděcích předpisů je pak třeba zmínit zejména vyhlášku č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti, vyhlášku č. 330/2001 Sb. o odměně a náhradách soudního exekutora a již zmiňovanou vyhlášku č. 196/2001 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy.

2.3. Vztah občanského soudního řádu a exekučního řádu

Vzhledem k tomu, že exekuční řád neobsahuje komplexní úpravu exekučního řízení a v některých případech je dána působnost občanského soudního řádu, naskytá se otázka, v jakém vztahu jsou tyto právní předpisy.

Dle ustanovení § 52 odst. 1 exekučního řádu je tento k občanskému soudnímu řádu, jako normě obecné, ve vztahu speciality, tzn. že ustanovení občanského soudního řádu se užití přiměřeně, nestanoví-li exekuční řád jinak. Obecná zásada přiměřeného užití je pak konkretizována ve zvláštních ustanoveních upravujících jednotlivé způsoby exekuce. Exekuční řád však neodkazuje pouze na užití části šesté občanského soudního řádu pojednávající o výkonu rozhodnutí, proto se přiměřeně užití pro exekuční řízení rovněž ustanovení, která předcházejí části šesté občanského soudního řádu. Tato úprava ve svém důsledku umožňuje neomezovat výklad a aplikaci exekučního řádu na samotný text zákona, ale činit toto s ohledem na právní úpravu obsaženou v občanském soudním řádu a především na dosavadní judikaturu vztahující se k výkonu rozhodnutí.

Je přitom nezbytné upozornit na dva aspekty výše zmíněného vztahu speciality exekučního řádu k občanskému soudnímu řádu. Prvním aspektem je přiměřenost užití obecné normy. Pojem přiměřenosti je třeba vykládat tak, že „ze zmiňovaných ustanovení mají být vyvozeny jen některé vybrané následky, na něž se odkazuje⁵“. Z občanského soudního řádu budou použita pouze taková ustanovení, která se svou povahou na konkrétní exekuční řízení hodí. Druhým aspektem je nutnost vyvarovat se

---

⁵ V. Knapp, Z. Šín, K. Klár, Tvorba práva a její pravidla. Příloha časopisu Právní rádce, 1996

mechanického výkladu při aplikaci občanského soudního řádu, a to s ohledem na úpravu obecných ustanovení první části exekučního řádu, kde jsou obsaženy určité rozdíly při provádění exekuce v porovnání s občanským soudním řádem. Při aplikaci a výkladu je žádoucí mít na zřeteli také řadu výjimek a upřesnění vztahujících se na jednotlivé způsoby provádění exekuce.

Úprava jednotlivých procesních postupů v exekučním řádu nenavazuje na občanský soudní řád a v praxi tak mohou vznikat nejasnosti o přiměřeném užití obecné normy. Tyto nejasnosti byly v počátku právní úpravy exekučního řízení odstraňovány právě použitím výkladových stanovisek ve věcech výkonu rozhodnutí a postupně i novou judikaturou.

V praxi se například vyskytovaly problémy, pokud byl návrh na nařízení exekuce podán u místně nepřislušného soudu. Ustanovení § 35 odst. 2 exekučního řádu pro takový případ stanoví postup, kdy „soud návrh neprodleně postoupí exekučnímu soudu“. Z počátku někteří soudci, vedeni tímto zněním, zasílali spis místně příslušnému soudu pouze s přípisem. Soudy prvního stupně však začaly postupně na základě pokynů odvolacích soudů rozhodovat dle ustanovení § 105 občanského soudního řádu, tzn. že nejdříve vydají rozhodnutí o místní nepřislušnosti a po právní moci rozhodnutí postoupí spis soudu místně příslušnému. Tento postup umožňuje jednak přezkoumání rozhodnutí o vyslovení místní nepřislušnosti na základě odvolání účastníků a jednak dává možnost soudu, kterému je věc postoupena, aby za stanovených podmínek věc předložil v případě svého nesouhlasu soudu nadřízenému.

Další nejasnosti vyvolávalo ustanovení § 129 exekučního řádu upravující požadavek souhlasu soudu pro podání návrhu na nařízení exekuce. Souhlas soudu je dle tohoto ustanovení požadován v případě, kdy pohledávka oprávněného nebyla zcela uspokojena ve výkonu rozhodnutí, který byl nařízen před účinností exekučního řádu a nebyl před jeho účinností dokončen. Vzhledem k nejasnosti ustanovení § 129 exekučního řádu probíhaly zpočátku diskuse o smyslu tohoto ustanovení, o důsledcích na výkon rozhodnutí a exekuční řízení a v neposlední řadě i o proceduře při udělování souhlasu. Nebyly sice nalezeny jasné odpovědi na veškeré otázky, ale na některé dala odpověď judikatura.

K otázce procedury udělení souhlasu soudu se vyjádřil Nejvyšší soud ČR v rozhodnutí sp. zn. 20 Cdo 1825/2003 ⁶, v němž zdůraznil, že se nelze přiklánět k doslovnému výkladu ustanovení § 129 exekučního řádu. Takový výklad by ve svém důsledku znamenal, že by oprávněný musel žádat soud o souhlas ještě před podáním návrhu na nařízení exekuce. Postup by pak zcela odporoval nejen zásadám exekučního řízení, ale především zásadám ovládajícím občanské soudní řízení. Nejvyšší soud ČR judikoval, že je-li souhlas s podáním návrhu na nařízení exekuce zvláštní podmínkou pro nařízení exekuce, pak existenci souhlasu resp. splnění této podmínky, lze vyjádřit prostě tím, že soud návrhu na nařízení exekuce bez dalšího vyhoví. Je tedy nadbytečné, aby soud při nařizování exekuce za podmínek stanovených v ustanovení § 129 exekučního řádu rozhodoval výrokem vyslovujícím výslovný souhlas s návrhem na nařízení exekuce.

3. Postavení soudu a soudního exekutora

Zákon č. 120/2001 Sb. o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) vnesl do našeho právního řádu nový institut *soudního exekutora*. Před porovnáním jednotlivých fází exekučního řízení a výkonu rozhodnutí, je nezbytné definovat postavení soudního exekutora v porovnání s postavením a úlohou soudů během výkonu rozhodnutí a exekuce.

3.1. Rozhodování o subjektivních právech a povinnostech

Při exekuční činnosti dochází, stejně jako při výkonu rozhodnutí, k zásahům do práv a oprávněných zájmů povinných subjektů a k rozhodování o jejich subjektivních právech a povinnostech. V souladu se zajištěním práva na spravedlivý proces (čl. 36 Listiny základních práv a svobod ⁷) může o tomto rozhodovat pouze nestranný a nezávislý soudní orgán. Při exekučním řízení tak nutně dochází k úzké vazbě mezi soudním exekutorem, který fakticky provádí exekuci a soudem, který autoritativně

⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16.12.2004 sp. zn. 20 Cdo 1825/2003

⁷ Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky

rozhoduje o subjektivních právech a povinnostech účastníků řízení. Procesní úkony upravující průběh exekučního řízení jsou pak svěřeny do působnosti soudního exekutora. Na rozdíl od výkonu rozhodnutí, kde veškerou činnost od autoritativních rozhodnutí, přes procesní úkony až po faktické provádění výkonu rozhodnutí vykonává soud, soudci a soudní osoby, je tedy činnost soudu v exekučním řízení zúžena na vydávání autoritativních rozhodnutí. Úkony, které v exekučním řízení činí soud, jsou přesně vymezeny exekučním řádem. Soud rozhoduje například o nařízení exekuce (§ 44 EŘ), o podjatosti exekutora (§ 29 EŘ) nebo o odkladu a zastavení exekuce (§ 54 a § 55 EŘ). Soudu je dále v exekučním řízení svěřeno vydávání rozvrhových usnesení, kde exekutor činí veškeré přípravné úkony a připravuje podklady (§ 61 odst. 2, § 62 odst. 2 nebo § 68 EŘ). Nezastupitelnou úlohu má dále soud při rozhodování o rozdělení výtěžku u pohledávek zajištěných vespolečným zástavním právem (§ 66 odst. 4 EŘ), tj. váznoucím na více nemovitostech, ale zajišťujícím jednu pohledávku⁸.

Skutečností, která posiluje rychlost a efektivitu vymáhání oprávněných nároků postupem dle exekučního řádu a která není obdobně upravena v občanském soudním řádu, je zakotvení lhůt pro některé úkony soudu. Soud je tak povinen například rozhodnout o návrhu na zahájení exekuce do 15 dnů ode dne doručení návrhu, případně ve stejné lhůtě je povinen vyzvat oprávněného k opravě a doplnění podání.

Co se týká postavení soudního exekutora, ten při klasické teorii o rozdělení státní moci působí při exekuční činnosti v rámci moci soudní, o čemž svědčí mimo jiné ustanovení § 28 exekučního řádu, který stanoví, že úkony exekutora jsou považovány za úkony soudu a ustanovení § 52 odst.2 exekučního řádu, podle kterého je exekutor oprávněn vykonávat veškeré úkony, které občanský soudní řád a další právní předpisy svěřují při provádění výkonu rozhodnutí soudu, soudci, vykonavateli nebo jinému zaměstnanci soudu. Tato pravomoc je významná zejména při exekuci prováděné prodejem nemovitosti nebo prodejem podniku, kdy je exekutor oprávněn vydávat usnesení mající povahu usnesení, kterými se upravuje vedení řízení a proti kterým se tedy nelze odvolat. Exekuční řád tak přenesl část veřejné soudní moci na soudní exekutory, jako zvlášť pověřené fyzické osoby, které jsou povinny vykonávat exekuční

---

⁸ viz. § 153 odst. 4 zákona č. 40/1994 Sb., občanský zákoník, v platném znění

činnost nezávisle a jsou vázány pouze právním řádem a dále rozhodnutími soudu vydanými v exekučním řízení a výkonu rozhodnutí.

3.2. Podmínky výkonu exekutorského úřadu

Soudním exekutorem může být fyzická osoba, která splňuje podmínky stanovené exekučním řádem a kterou stát pověřil exekutorským úřadem (§ 1 EŘ). Požadavek fyzické osoby je základní podmínkou. Exekutorem tedy nemůže být jmenována právnická osoba, např. veřejná obchodní společnost (analogicky k ustanovení § 8 odst. 1 zákona o konkursu a vyrovnání⁹).

Podmínky pro jmenování do exekutorského úřadu jsou stanoveny v § 9 odst. 1 exekučního řádu a jsou jimi :

- a) plná způsobilost k právním úkonům
- b) úplné vysokoškolské vzdělání na právnické fakultě vysoké školy se sídlem v České republice
- c) tříletá exekutorská praxe
- d) úspěšné složení exekutorské zkoušky.

Exekutora jmenuje do exekutorského úřadu na návrh Exekutorské komory ministr spravedlnosti, do jehož rukou skládá exekutor slib. Předpokladem je však úspěšné absolvování výběrového řízení, které Exekutorská komora vyhláší na volné exekutorské úřady. Obdobně jako u notářské činnosti je přístup k exekutorské profesi omezen principem numerus clausus, kdy o počtu exekutorských úřadů a jejich sídlech rozhoduje Ministerstvo spravedlnosti na základě vyjádření Exekutorské komory.

---

⁹ Zákon č.328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, v platném znění

3.3. Oprávnění soudního exekutora - součinnost třetích osob

Významným oprávněním, které exekuční řád svěřuje soudnímu exekutorovi a které soud při výkonu rozhodnutí nemá, je možnost exekutora požadovat po třetích osobách součinnost. Toto oprávnění exekutora má bezpochyby napomoci k rychlému a pokud možno úspěšnému ukončení exekuce. Součinnosti třetích osob jsou věnována ustanovení § 33 až § 34 exekučního řádu. Okruh subjektů, povinných poskytnout na žádost exekutora předepsanou formu součinnosti, je poměrně široký a v některých případech byly vedeny diskuse, zda u některých subjektů nebude docházet, při splnění této povinnosti, k porušení povinnosti mlčenlivosti.

Soudům, orgánům státní správy a samosprávy, obcím a notářům je uloženo sdělit exekutorovi údaje o majetku povinného, které jsou jim známy z jejich úřední činnosti (§ 33 odst.1 EŘ). Povinnost součinnosti je uložena i Policii České republiky. Vedle součinnosti má však exekutor možnost požádat Policii České republiky o ochranu při exekuční činnosti (§ 33 odst.2 EŘ). Subjekty, které vedou evidenci osob nebo jejich majetku, jsou povinny poskytnou údaje potřebné k provedení exekuce, jedná se zejména o údaje z katastru nemovitostí, z registru správy daní, z registrů zdravotních pojišťoven a z registru motorových vozidel (§ 33 odst. 3 EŘ). Exekuční řád zároveň v ustanovení § 33 odst. 3 výslovně zakazuje pracovníkům správce daně, orgánu sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovny dovolávat se povinnosti mlčenlivosti. Povinnost poskytnout soudnímu exekutorovi součinnosti je dále stanovena poště, provozovatelům telekomunikačních služeb, pojišťovnám, vydavatelům tisku, dopravcům a zasilatelům (§ 33 odst. 5 až 9 EŘ).

V předešlém výčtu subjektů je úmyslně vynecháno ustanovení § 33 odst. 4 exekučního řádu, které výslovně uvádí, vedle bank, pojišťoven, investičních společností, investičních fondů a obchodníků s cennými papíry, jako osoby povinné k součinnosti i notáře a advokáty. Advokáti a notáři musí exekutorovi poskytnou údaje o číslech účtů povinného, údaje o majetku, věcech a listinách povinného, které spravují nebo pro povinného uschovávají. Vzhledem k tomu, že u advokáta je ze zákona dána povinnost zachovávat mlčenlivost¹⁰, byly právní veřejnosti z počátku diskutovány

¹⁰ § 21 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění

otázky, zda se advokát při poskytnutí součinnosti nedopustí porušení povinnosti mlčenlivosti. Někteří advokáti se pak vyslovili v tom smyslu, že je třeba na žádost exekutora reagovat odmítavě a součinnost neposkytnout, případně předložit otázku střetů těchto dvou povinností k posouzení Ústavnímu soudu. Je však třeba vycházet z toho, že exekuční řád je k zákonu o advokacii¹¹ ve vztahu speciality a advokát je tak povinen součinnost v předepsaném rozsahu poskytnout, přičemž se tímto nedopustí porušení povinnosti mlčenlivosti. Těmto nejasnostem se dalo pravděpodobně předejít, kdyby zákonodárce otázku mlčenlivosti advokáta a notáře výslovně v ustanovení § 33 odst. 4 exekučního řádu vyřešil, stejně jako to učinil u pracovníků správce daně, orgánu sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovny, kteří mají při poskytnutí součinnosti exekutorovi výslovný zákaz dovolávat se mlčenlivosti (§ 33 odst 3 EŘ).

Výše uvedené subjekty jsou povinny poskytnout součinnost exekutorovi bezplatně a bez zbytečného odkladu na písemnou žádost exekutora, který dokládá k žádosti své pověření k provedení exekuce. Oprávnění exekutora požadovat součinnost je posíleno hrozbou pořádkové pokuty za nesplnění povinnosti, kterou na návrh exekutora uloží třetím osobám soud a dále odpovědností za škodu způsobenou oprávněnému nebo exekutorovi třetí osobou nesplněním této povinnosti.

Exekutor má dle ustanovení § 33a exekučního řádu právo získávat údaje ze systému evidence obyvatel a z registru rodných čísel prostřednictvím Exekutorské komory.

Pro oprávněného je úprava součinnosti třetích osob jistě přínosem, protože není nucen před podáním návrhu na exekuci zjišťovat majetkové poměry povinného, kdy při omezeném přístupu do různých evidencí a registrů, je toto zjišťování v převážné většině neúspěšné nebo spojené se značnými náklady. Efektivní provedení exekuce závisí především právě na rychlém přístupu k informacím a zjištění majetkových poměrů povinného.

Je otázkou, z jakého důvodu není uvedené oprávnění požadovat součinnost třetích osob svěřeno v rámci vykonávacího řízení i soudům. S ohledem na důvodovou

---

¹¹ Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění

zprávu¹² k exekučnímu řádu se jeví absence takového oprávnění u soudů jako záměr. Zákonodárce totiž v důvodové zprávě předpokládá odliv části agendy, dosud vykonávané výlučně soudy, na soudní exekutory, což má umožnit soudům soustředit se z převážné části na nalézací řízení.

3.4. Odpovědnost a povinnosti soudního exekutora při výkonu jeho činnosti

Hovoříme-li o veřejnoprávních oprávněních, která jsou svěřena soudnímu exekutorovi, je třeba zmínit povinnosti exekutora a sankce za jejich porušení. Jak již bylo řečeno, úkony soudního exekutora jsou považovány za úkony soudu. Vzhledem k tomu a k ustanovení § 57 exekučního řádu, které výslovně vylučuje v exekučním řízení uvedení v předešlý stav, je nezbytné, aby byly exekutorovi stanoveny zvláštní povinnosti.

Soudní exekutor je povinen při výkonu své činnosti postupovat zcela nezávisle a je vázán pouze právním řádem České republiky a příslušnými rozhodnutími soudu (§ 2 EŘ). Soudní exekutor nesmí vykonávat žádnou jinou výdělečnou činnost s výjimkou těch, které zákon taxativně uvádí, například vědecká a publikační činnost (§ 3 EŘ).

Další povinností exekutora je stanovená povinnost mlčenlivosti o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl při provádění exekuční a další činnosti (§ 31 EŘ) a povinnost provádět exekuce v pořadí, v jakém mu byla doručena usnesení o nařízení exekuce (§ 46 EŘ). Tímto je zajištěno, že některé exekuce nebudou z jakéhokoliv důvodu prováděny přednostně. Pořadí v jakém mají být exekuce vyřizovány je stanoveno zákonem a není ponecháno na uvážení soudního exekutora. Nezanedbatelnou povinností exekutora je v neposlední řadě povinnost uzavření smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla v souvislosti s výkonem exekuční činnosti vzniknout (§ 11 EŘ).

---

¹² Důvodová zpráva ze dne 8.10.1999 k zákonu č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)

Pro možnost stanovení zvláštní odpovědnosti exekutora bylo nezbytné, aby byl považován za veřejného činitele. Soudní exekutor se tak, vzhledem ke svému postavení veřejného činitele při výkonu exekuční činnosti (§ 4 EŘ), může dopustit trestného činu zneužití pravomoci veřejného činitele (§ 158 trestního zákona¹³) a třetí osoba může být naopak trestně stíhána za útok na exekutora jako na veřejného činitele (§153 - § 157 trestního zákona¹³).

Zvláštní zákonná odpovědnost exekutora za škodu, kterou způsobí v souvislosti s činností podle exekučního řádu, je stanovena v § 32 exekučního řádu. Jedná se o odpovědnost objektivní povahy s možností liberace. Exekutor se může odpovědnosti zprostit, pokud prokáže, že škodě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které bylo možno na něm požadovat. Ustanovení § 32 exekučního řádu zároveň stanoví, že odpovědnost státu podle zvláštního právního předpisu¹⁴ za škodu způsobenou exekutorem není dotčena. Stát tak ze zákona¹⁴ odpovídá za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím exekutora nebo jeho nesprávným úředním postupem. Pro poškozeného to má praktický důsledek v tom, že může uplatnit svůj nárok na náhradu škody jednak přímo vůči exekutorovi a současně vůči státu.

Zvláštní sankcí za opětovné a závažné porušení povinností exekutora je pak uložení některého kárného opatření jako je napomenutí nebo pokuta až do výše stonásobku minimální mzdy. Nejprísnějším kárným opatřením je odvolání exekutora z exekutorského úřadu¹⁵.

4. Procesní podmínky řízení

Procesními podmínkami rozumíme v obecné rovině podmínky, za kterých může soud ve věci jednat a vydat rozhodnutí. Na výkon rozhodnutí a exekuci se shodně vztahují procesní podmínky civilního procesu jako takového. Problematika procesních podmínek a následky jejich nesplnění se tématu této práce přímo nedotýká, proto se

¹³ Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, v platném znění

¹⁴ Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, v platném znění

¹⁵ § 116 odst. 2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), v platném znění

v následujícím výkladu omezím pouze na výčet podmínek a pojednání o otázkách dotýkajících se přímo výkonu rozhodnutí a exekuce.

4.1. Procesní podmínky na straně soudu

U výkonu rozhodnutí a exekuce se procesními podmínkami na straně soudu rozumí civilní pravomoc a jeho věcná, funkční a místní příslušnost.

Věcně příslušný je pro výkon rozhodnutí a exekuci v prvním stupni okresní soud (§ 9 OSŘ a § 45 EŘ). Pro výkon rozhodnutí stanoví § 252 v odst.1 občanského soudního řádu u místní příslušnosti jako určující kritérium obecný soud povinného, tj. soud v jehož obvodu má povinný bydliště, popřípadě v jehož obvodu se zdržuje. U právnické osoby je pak rozhodujícím faktorem pro určení obecného soudu sídlo. Obdobně je místní příslušnost řešena v exekučním řádu, kde ustanovení § 45 odst. 2 určuje místně příslušným soudem soud, v jehož obvodu má povinný bydliště (sídlo), popřípadě v jehož obvodu se zdržuje. Stejně jako u výkonu rozhodnutí, nemá-li povinný v České republice bydliště ani se zde nezdržuje, je místně příslušným exekučním soudem soud, v jehož obvodu se nachází majetek povinného.

U exekučního řízení je výše uvedená úprava místní příslušnosti kompletní, jinak je tomu u výkonu rozhodnutí. V exekučním řízení určuje způsob provedení exekuce soudní exekutor, u výkonu rozhodnutí je však určení, jakým způsobem bude výkon rozhodnutí proveden, ponechán na oprávněném. Pro některé způsoby výkonu rozhodnutí tak občanský soudní řád stanoví v ustanovení § 252 odst. 2 až 4 výlučnou místní příslušnost. Při výkonu rozhodnutí pro vymožení výživného nezletilého dítěte je místně příslušný soud, v jehož obvodu má nezletilý bydliště. Jedná-li se o prodej podniku nebo prodej nemovitosti je místně příslušný soud, v jehož obvodu se podnik či nemovitost nachází.

Otázku nepřislušnost řeší v současnosti soudy ve výkonu rozhodnutí a v exekuci shodně, a to vydáním usnesení, kde vysloví svou místní nepřislušnost a po právní moci usnesení postoupí věc soudu místně příslušnému.

4.2. Negativní procesní podmínky

Negativní procesní podmínky se vztahují k principu *ne bis in idem* (ne dvakrát o tomtéž) a rozumíme jimi překážku věci zahájené – *litispence* a překážku věci pravomocně rozsouzené – *res iudicata*. Úprava *litispence* je obsažena v ustanovení § 83 občanského soudního řádu a úprava *res iudicata* v ustanovení § 159a odst. 5 občanského soudního řádu.

Litispence brání tomu, aby vedle sebe probíhalo současně více soudních řízení s tímž předmětem řízení a překážka věci pravomocně rozsouzené pak zamezuje, aby byla znovu projednávána věc, o které již bylo jednou rozhodnuto. Oběma je pak společný požadavek totožnosti věci, která je dána totožností účastníků a totožností předmětu řízení.

Ve výkonu rozhodnutí a exekučním řízení je však potřeba vykládat pojem *totožnosti skutku* poněkud odlišně, a to s ohledem na skutečnost, že se jedná o nucené vymožení povinnosti judikované exekučním titulem. Totožnost věci resp. skutku, je nutno posuzovat nejen z hlediska totožnosti účastníků a totožnosti nároku, ale zároveň s přihlédnutím ke způsobu provádění výkonu rozhodnutí a exekuce. Nejvyšší soud ČR judikoval¹⁶, že „toutéž věci (ve smyslu § 83 a § 159a odst.5 O.S.Ř.) se pro účely řízení o výkon rozhodnutí rozumí stejný způsob výkonu na týž předmět výkonu uplatňovaný týmiž účastníky pro pohledávku přisouzenou stejným exekučním titulem“. Toto vymezení se pak vztahuje i na posuzování totožnosti věci ve vztahu k exekučnímu řízení.

Nejvyšší soud ČR opakovaně ve svých rozhodnutích zaujal stanovisko k otázkám negativních podmínek ve vztahu ke „střetu“ exekučního řízení a vykonávacího řízení. Při střetu exekuce a výkonu rozhodnutí je pro posouzení překážek *res iudicata* a *litispence* rozhodující, kdy v exekučním řízení nastávají účinky rovnocenné účinkům usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Tyto účinky má teprve vydání samotného exekučního příkazu, ve kterém je specifikován způsob provedení exekuce, který je jedním ze znaků determinujících vznik negativních procesních

¹⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 14.10.2004, sp.zn. 20 Cdo 1082/2004

podmínek. Překážka věci zahájené tedy nastává, je-li před pravomocným nařízením výkonu rozhodnutí vydán exekuční příkaz a naopak překážka věci pravomocně rozhodnuté nastává, pokud je vydán exekuční příkaz, ačkoliv byl již pravomocně nařízen výkon rozhodnutí, vše za předpokladu totožnosti věci. V citovaném rozhodnutí¹⁷ pak Nejvyšší soud ČR uzavírá, že „úplná identita věci se totiž projevuje postupně – po vyjádření titulu a vynucované povinnosti jen v návrhu – právě až po posouzení exekutora (viz § 59 odst.2 a 73 ex.ř. a § 258 odst. 2 věta první o.s.ř.) vyjádřením v exekučním příkazu.“

Pro úplnost je třeba upozornit na ustanovení § 35 odst. 3 exekučního řádu, které upravuje výslovně překážku litispendence pro střet exekučních řízení, kdy zahájení exekučního řízení brání tomu, aby pro týž nárok bylo zahájeno nebo probíhalo jiné exekuční řízení.

4.3. Procesní podmínky na straně účastníků

Na straně účastníků je procesní podmínkou způsobilost být účastníkem nebo-li právní způsobilost být nositelem procesních práv a povinností. Jak pro výkon rozhodnutí tak pro exekuci platí úprava obsažená v § 19 občanského soudního řádu, který odkazuje na úpravu hmotného práva a způsobilost být účastníkem přiznává každému, kdo má způsobilost mít práva a povinnosti (právní subjektivitu)¹⁸.

Další podmínkou na straně účastníků je procesní způsobilost, kterou se rozumí způsobilost samostatně jednat před soudem, popřípadě řádné zastoupení procesně nezpůsobilého účastníka. Také v tomto případě odkazuje občanský soudní řád do oblasti hmotného práva, kde v ustanovení § 20 váže procesní způsobilosti na způsobilost k právním úkonům, tj. způsobilost vlastními úkony nabývat práva a brát na sebe povinnosti¹⁹.

¹⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 14.10.2004, sp.zn. 20 Cdo 1082/2004

¹⁸ blíže § 7 (fyzické osoby) a § 18 (právnícké osoby) zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v pl.zn.

¹⁹ blíže § 8, § 9 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v platném znění

Je-li účastník zastoupen v řízení na základě plné moci, stává se procesní podmínkou plná moc zmocněnce a způsobilost zmocněnce být zástupcem účastníka.

5. Předpoklady výkonu rozhodnutí a exekuce

Výkon rozhodnutí a exekuční řízení jsou ovládnány zásadou dispoziční a lze je zahájit pouze na návrh, výjimkou je výkon rozhodnutí o výchově nezletilých dětí. Shodně lze výkon rozhodnutí a exekuci nařídit jen na návrh oprávněného nebo osoby, která prokáže, že na ní přešlo či bylo převedeno právo přiznané rozhodnutím, které je předmětem výkonu rozhodnutí nebo exekuce. Návrh se tak stává nezbytným předpokladem pro zahájení řízení, ať už exekučního nebo vykonávacího. Pro úplnost je třeba zmínit, že někteří autoři přiřazují návrh na zahájení řízení přímo k procesním podmínkám. Vzhledem k nejednotnosti přístupu odborné veřejnosti, zda považovat návrh na zahájení řízení za procesní podmínku, je o něm pojednáno jako o předpokladu výkonu rozhodnutí a exekuce. Nelze zároveň nepřipustit, že nedostatky v zahájení řízení mají obdobné důsledky jako nedostatky procesních podmínek.

5.1. Návrh na nařízení výkonu rozhodnutí a exekuce

5.1.1. Náležitosti návrhu

Návrh na výkon rozhodnutí musí obsahovat v souladu s ustanovením § 42 odst.4 občanského soudního řádu obecné náležitosti. Z návrhu musí být zejména patrné, kterému soudu je určen, kdo jej činí, které věci se týká, co sleduje a musí být podepsán a datován. Návrh na nařízení výkonu rozhodnutí musí dále splňovat požadavky na označení účastníků a obsahovat jméno, příjmení a bydliště účastníků, vylíčení rozhodných skutečností, označení důkazů a musí být patrné, čeho se navrhovatel domáhá (§ 72 odst 2 O.S.Ř.). Vzhledem k tomu, že výkon rozhodnutí ukládající peněžité plnění lze vést více způsoby, je nezbytné v návrhu vymežit, jakým způsobem má být výkon proveden (§ 261 O.S.Ř.). U výkonu nepeněžitých plnění se způsob

výkonu naopak řídí povahou uložené povinnosti, oprávněný nemusí způsob provedení výkonu uvádět a nemá ani možnost ho zvolit. Jestliže oprávněný přesto navrhne způsob provedení výkonu rozhodnutí, který nebude odpovídat povaze uložené povinnosti, soud nařídí výkon rozhodnutí některým z odpovídajících způsobů (§ 339 O.S.Ř.).

Dalším charakteristickým znakem vykonávacího řízení je, že v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí může být uveden pouze jediný způsob jeho provedení. Navrhuje-li oprávněný ve svém podání pro jednu peněžitou pohledávku provedení výkonu více způsoby, vyloučí soud jednotlivé způsoby k samostatnému řízení. Výjimku z této zásady tvoří již zmiňované ustanovení § 339 občanského soudního řádu. Podle tohoto ustanovení má oprávněný možnost požadovat v návrhu na zahájení řízení pro nepeněžité plnění také nařízení výkonu rozhodnutí pro náklady řízení, ať už nalézacího nebo vykonávacího. V takovém případě oprávněný uvede způsob, jakým má být jeho pohledávka uspokojena nebo se v opačném případě může domáhat uspokojení pohledávky nákladů řízení samostatným návrhem.

Náležitosti návrhu na nařízení exekuce jsou upraveny v ustanovení § 38 exekučního řádu. Obecné náležitosti jako je jméno, příjmení, bydliště účastníků nebo uvedení, kdo návrh činí, čeho se týká a co sleduje, jsou shodné jako u výkonu rozhodnutí. Odlišná konstrukce exekučního řízení se pak promítá do požadavku označení exekutora a exekutorského úřady, který má být pověřen provedením exekuce a jeho sídla. Jakého soudního exekutora si oprávněný zvolí, je ponecháno zcela na jeho úvaze a jistě není na překážku před podáním návrhu se exekutorem případně spojit. Dalším rozdílem oproti výkonu rozhodnutí je skutečnost, že oprávněný v návrhu na nařízení exekuce pro peněžité plnění není nucen označit způsob provedení exekuce. Způsob provedení ponechává exekuční řád na uvážení a rozhodnutí soudního exekutora. Exekuční řád dává oprávněnému dále možnost podat návrh nejenom příslušnému soudu, ale přímo exekutorovi, kterého si zvolil.

Dalším přínosem exekučního řízení je možnost oprávněného označit v návrhu na straně povinného dva či více účastníků, což se promítne i do usnesení o nařízení exekuce²⁰.

---

²⁰ blíže pojednáno v 6.1. Usnesení soudu

Nezbytnou náležitostí návrhů na nařízení výkonu rozhodnutí a exekuce je označení a připojení exekučního titulu, pro který má být řízení vedeno a o kterém je pojednáno dále.

5.1.2. Nedostatky návrhu a jejich důsledky

Jak občanský soudní řád, tak exekuční řád spojují s nedostatky a vadami návrhu na zahájení řízení určité následky a upravují pro takové případy postup soudu, popřípadě exekutora. I zde se však projevuje odlišná koncepce exekučního řízení a následky ani postup při odstraňování nedostatků nejsou shodné s vykonávacím řízením.

V případě vykonávacího řízení postupuje soud při vadném návrhu dle obecného ustanovení § 43 odst. 2 občanského soudního řádu a vyzývá oprávněného k opravě či doplnění podání. Jestliže není návrh ve lhůtě stanovené soudem doplněn, opraven a pro daný nedostatek nelze v řízení pokračovat, soudu podání usnesením odmítne. Tato koncepce odmítnutí pak umožňuje soudu prvého stupně zrušit v autoremeduře své rozhodnutí o odmítnutí návrhu (§ 210a O.S.Ř.). Podmínkou však je, že navrhovatel v souvislosti s podaným odvoláním odstraní vady svého podání, které bylo napadeným usnesením odmítnuto.

Exekuční řád obsahuje v ustanovení § 39 odst. 1 úpravu odlišnou, která nekoresponduje s úpravou občanského soudního řádu. Shodný postup je pouze v tom, že exekutor nebo soud, kterému byl návrh doručen, vyzve oprávněného k opravě nebo doplnění návrhu a určí mu k tomu lhůtu. Samotný soud a exekutor jsou však povinni vyzvat oprávněného k doplnění ve lhůtě nejpozději do 15 dnů, naproti tomu při výzvě oprávněného k odstranění vad návrhu na výkon rozhodnutí soud žádnou lhůtu vázán není. Dalším rozdílem v exekučním řízení jsou pak následky nedoplnění návrhu (§ 39 odst.2 EŘ). Nelze-li pro nedostatek návrhu, který nebyl odstraněn, v řízení pokračovat, soud na návrh exekutora nebo sám exekuční řízení zastaví. Soud nemá možnost rozhodovat o odvolání proti zastavení řízení v rámci autoremedury a musí věc vždy předložit odvolacímu soudu, případně po zrušení věci znovu rozhodnout.

5.2. Exekuční titul

5.2.1. Pojem exekučního titulu

Exekuční titul, nebo-li vykonatelné rozhodnutí, je svou formou a funkcí veřejnou listinou zakládající právo na výkon rozhodnutí a na exekuci²¹. Exekuční titul je tak nepostradatelnou podmínkou obou řízení.

Občanský soudní řád upravuje exekuční tituly v ustanovení § 274, exekuční řád pak analogicky v § 40. Výčet exekučních titulů je v podstatě až na jednu výjimku shodný s tím, že v občanském soudním řádu se jedná o výčet demonstrativní.

Exekuční řád připouští, a nově v našem právním řádu upravuje, jako samostatný exekuční titul exekutorský zápis se svolením k vykonatelnosti (§ 40 odst. 1, písm.d) ; § 78 písm.a EŘ). Podmínky pro sepsání exekutorského zápisu jsou shodné jako pro sepsání notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti²² a ve svém důsledku se jedná o prolomení dosavadního monopolu notářů v této oblasti.

Nejčastějším exekučním titulem budou rozhodnutí soudu vydaná v civilním řízení, typicky rozsudek, platební rozkaz, schválené smíry a usnesení. Některá rozhodnutí již ze své povahy však exekučním titulem být nemohou, jedná se zejména o rozhodnutí určovací povahy, rozhodnutí nahrazující projev vůle, konstitutivní rozhodnutí nebo rozhodnutí čistě procesní povahy. Exekuce a výkon rozhodnutí však mohou být vedeny i na podkladě exekučního titulu, kterému nepředcházelo žádné řízení, například již zmiňovaný notářský zápis se svolením k vykonatelnosti. Dalším exekučním titulem může být vykonatelný rozhodčí nález, vykonatelná rozhodnutí orgánu veřejné správy, včetně platebních výměrů, výkazů nedoplatků ve věcech daní a poplatků (v tomto znění v § 274 písm.f O.S.Ř. s účinností od 1.1.2006) a vykonatelná rozhodnutí ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení.

²¹ Prof. JUDr. Dušan Hendrych a kol. : Právní slovník, 2 rozšířené vydání, Praha, C.H.Beck, 2003

²² Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), v platném znění

K návrhu na zahájení řízení o výkon rozhodnutí přikládá oprávněný stejnopis příslušného exekučního titulu s doložkou o vykonatelnosti. Je-li však návrh podáván u soudu, který rozhodoval ve věci v prvním stupni, zákon příložením stejnopisu nevyžaduje (§ 261 odst. 1 O.S.Ř.). Shodná úprava je v podstatě obsažena i v exekučním řádu, který pouze namísto o stejnopisu exekučního titulu hovoří o originálu nebo ověřené kopii (§ 38 odst.2 EŘ).

5.2.2. *Náležitosti exekučního titulu*

Kromě výše uvedeného, musí veřejná listina či rozhodnutí jako podklad pro exekuci, případně výkon rozhodnutí, splňovat další podmínku, a to vykonatelnost. Vykonatelnost obecně definuje právní slovník²³ jako „vlastnost soudního rozhodnutí, která znamená možnost vynucení povinnosti stanovené rozhodnutím i proti vůli povinného účastníka“. V našem právním řádu rozlišujeme materiální a formální stránku vykonatelnosti, které musí být dány současně. Úprava vykonatelnosti je obsažena v ustanovení § 161 a § 171 občanského soudního řádu a použije se i pro exekuční řízení.

Formální stránku vykonatelnosti rozhodnutí, jako možnost vynucení uložené povinnosti i proti vůli povinného, upravuje občanský soudní řád v ustanoveních § 160 až § 162 a dále v ustanoveních §171, § 172 a § 175. Okamžik, ke kterému je rozhodnutí vykonatelné, je upraven rozdílně pro jednotlivé formy rozhodnutí.

Rozsudek je vykonatelný, jakmile uplyne lhůta k jeho plnění (§ 161 O.S.Ř.), která počíná běžet prvním dnem po právní moci rozsudku. Zvláštní úprava je stanovena pro rozsudky s opětujícím plněním, kde se rozsudek stává vykonatelný ohledně jednotlivých splátek, jakmile se stanou splatnými a pro rozsudky ukládající vyklizení bytu vázané na poskytnutí náhrady, takový rozsudek je vykonatelný až po zajištění této náhrady. Další skupinou jsou rozsudky neodsuzující k plnění, které jsou vykonatelné současně s nabytím právní moci.

---

²³ Prof.JUDr.Dušan Hendrych & kolektiv : Právní slovník, 2.rozšířené vydání,Praha C.H.Beck 2001

Z hlediska vykonatelnosti usnesení soudu platí odlišná úprava obsažená v ustanovení § 171 občanského soudního řádu. Vykonatelnost usnesení ukládající povinnost plnění nastává rovněž po uplynutí uložené lhůty, která však není vázána, až na výjimky, na právní moc usnesení, ale na jeho doručení. Ostatní usnesení jsou pak vykonatelná dnem jejich doručení, vyhlášení nebo vyhotovení.

Odklon od těchto pravidel pak představuje předběžná vykonatelnost upravená v ustanovení § 160 odst. 4 občanského soudního řádu, podle něhož jsou rozsudky vykonatelné bez ohledu na právní moc.

Druhou stránkou vykonatelnosti je obsah exekučního titulu, ze kterého musí být zřejmá povinnost, která má být vynucena a její rozsah, dále osoba, které byla povinnost uložena a osoba oprávněná z této povinnosti. Tato stránka je označována jako materiální vykonatelnost a je upravena v § 261a občanského soudního řádu.

K náležitostem obsahu exekučního titulu se opakovaně ve svých rozhodnutích vyjádřil Nejvyšší soud ČR. V rozhodnutí ze dne 17.7.2001 ve věci sp.zn. Cdo 1531/2000 vyslovil, že „rozhodnutí musí vždy obsahovat přesnou individualizaci oprávněného a povinného, přesné vymezení práv a povinností k plnění, jakož i přesný rozsah a obsah plnění a přesně stanovenou lhůtu k plnění tam, kde tuto lhůtu nestanoví přímo procesní předpis. Rozhodnutí, které tyto náležitosti nemá, není rozhodnutím vykonatelným a nemůže být podkladem pro výkon soudního rozhodnutí“²⁴. Shodně pak judikoval ve svém rozhodnutí ze dne 30.8.2000 ve věci sp.zn. 20 Cdo 1673/98 nebo ve věci sp.zn.21 Cdo 775/2000 ze dne 12.4.2001.

Vzhledem k tomu, že ze samotného rozhodnutí není možné usuzovat na jeho formální vykonatelnost, je nezbytnou součástí exekučních titulů tzv. doložka vykonatelnosti. Ve své podstatě se jedná o razítko předepsaného obsahu, které na listinu vyznačí kancelář soudu prvého stupně a doplní příslušné datum vykonatelnosti a zpravidla rovněž datum právní moci rozhodnutí.

---

²⁴ Shodně rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 30.8.2000 sp.zn. 20 Cdo 1673/98 a rozhodnutí ze dne 12.4.2001 sp.zn.21 Cdo 775/2000

5.3. Soudní poplatek

V závěru této kapitoly je třeba upozornit na skutečnost, že návrh na nařízení exekuce nepodléhá zaplacení soudního poplatku. Na druhou stranu má však soudní exekutor právo požadovat po oprávněném uhrazení zálohy na náklady exekuce. Návrh na výkon rozhodnutí je pak zpoplatněn soudním poplatkem ve výši dvě procenta z předmětu řízení.

6. Nařízení a průběh výkonu rozhodnutí a exekuce

Rozhodování o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí a exekuce je svěřeno výlučně soudům, a to i v případech, kdy je návrh na nařízení exekuce doručen přímo exekutorovi. Soud po doručení návrhu oprávněného zkoumá, zda jsou splněny jednak obecné náležitosti podání a jednak zvláštní náležitosti požadované pro tato řízení. Jsou-li splněny stanovené podmínky, soud výkon rozhodnutí nebo exekuci nařídí usnesením.

Charakteristické pro rozhodování soudu o návrhu oprávněného je, že soud nezkoumá, zda povinný uloženou povinnost dobrovolně nesplnil a vychází pouze z tvrzení oprávněného. Soudu nepřísluší přezkoumávat věcnou správnost vykonávaného rozhodnutí, je vázán obsahem exekučního titulu a pouze posuzuje, zda byl vydán orgánem, který k tomu měl pravomoc a zda je titul vykonatelný po stránce formální a materiální. Soud se dále zabývá věcnou legitimací oprávněného a povinného.

Nespornou výhodou úpravy exekučního řízení je stanovení 15 denní lhůty, ve které je soud povinen exekuci nařídit a jejím provedením pověřit exekutora (§ 44 EŘ). Vázanost soudu lhůtou nepochybně posiluje efektivitu vymáhání pohledávek cestou exekuce a zároveň určitým způsobem „odsunuje“ rozhodování o návrzích na výkon rozhodnutí na druhé místo. Oprávněný má tak právním řádem zaručeno, že o jeho návrhu na nařízení exekuce bude rozhodnuto ve stanovené lhůtě a nebude docházet ke zbytečným průtahům, které jsou zejména při vymáhání pohledávek nežádoucím jevem. Na druhou stranu je ale pravděpodobné, že v důsledku této úpravy bude rozhodování o návrhu na výkon rozhodnutí vyžadovat delší čas.

6.1. Usnesení soudu

6.1.1. Obsah usnesení

Při porovnání obsahu usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí a exekuce se projevují rozdíly obou úprav navazující na rozdíly v požadavcích na návrh oprávněného.

Usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí a stejně tak o nařízení exekuce, musí obsahovat obecné náležitosti každého usnesení. Jedná se zejména o označení soudu, který usnesení vydal, včetně jména a příjmení soudce, označení účastníků, tj. oprávněného a povinného, věci v jaké je usnesení vydáváno, výrok a poučení o oprávněném prostředku, datum, razítko soudu a podpis soudce. Náležitosti usnesení upravuje pro exekuci ustanovení § 44 odst.6 exekučního řádu a pro výkon rozhodnutí ustanovení § 169 odst.1 občanského soudního řádu.

Usnesení soudu o nařízení exekuce nebo výkonu rozhodnutí, je svou povahou usnesením ve smyslu ustanovení § 169 odst. 2 občanského soudního řádu, kterým se vyhovuje návrhu, jemuž nikdo neodporoval a písemné vyhotovení tak nemusí obsahovat odůvodnění. Výjimkou jsou usnesení, kterými je nařizována exekuce nebo výkon rozhodnutí u cizozemských exekučních titulů²⁵ a dále je-li rozhodováno poté, co se povinný k věci před rozhodnutím vyjádřil a návrh odporoval. V takovém případě se soud musí s argumenty povinného vypořádat a své rozhodnutí odůvodnit a to i v případě, že návrhu oprávněného zcela vyhová. U exekučního řízení je požadavek na odůvodnění usnesení dán rovněž v případech, kdy došlo po vydání exekučního titulu k přechodu nebo převodu práva a přechodu povinnosti (§ 36 odst. 3 EŘ) a dále je-li povinnost v exekučním titulu vázána na splnění podmínky nebo vzájemné povinnosti (§ 43 odst.1 EŘ).

Vydání usnesení o nařízení exekuce se řídí § 44 exekučního řádu a jedná se o poměrně jednoduchý úkon, a to především u exekučního titulu na peněžité plnění.

²⁵ viz. § 66 zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, v platném znění

Usnesení totiž obsahuje vedle záhlaví výrok, kterým se nařizuje exekuce pro povinnost stanovenou exekučním titulem a pro náklady exekuce obecně, dále výrok o pověření konkrétního exekutora provedením exekuce a poučení o opravných prostředcích. Z hlediska úspěšnosti exekuce je pak významné poučení povinného, že nesmí od doručení usnesení nakládat se svým majetkem²⁶. Podstatným rozdílem od vykonávacího řízení je absence způsobu provedení exekuce, kde ani oprávněný není povinen ve svém návrhu způsob provedení určit a označovat majetek povinného, který má být exekucí postižen. Další výhodou exekučního řízení oproti výkonu rozhodnutí je možnost nařídit exekuci proti více povinným. Ve většině případů není u vykonávacího řízení pasivní solidarita povinných možná, právě proto, že od počátku řízení je určen a postihován majetek jednoho z dlužníků. Společný výkon rozhodnutí pak připadá v úvahu pouze, je-li postihována věc ve spoluvlastnictví povinných.

Usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí obsahuje vedle obecných náležitostí způsob, jakým má být výkon proveden. U výkonu rozhodnutí ukládající peněžité plnění je způsob provedení výkonu určen návrhem oprávněného, který musí označit, co z majetku povinného má být postiženo. Povinnému je pak v usnesení zakázáno s takovým majetkem nakládat. U výkonu rozhodnutí ukládajícího nepeněžité plnění určí způsob provedení soud s ohledem na povahu uložené povinnosti.

6.1.2. Doručování usnesení

Důležitou podmínkou úspěchu oprávněného při uspokojování jeho vymahatelné pohledávky je existence majetku povinného. Je tedy nutné zajistit, aby se povinný o průběhu řízení nedozvěděl dříve, než bude jeho majetek „zajištěn“, s tím souvisí i otázka doručování usnesení povinnému.

Exekuční řád výslovně stanoví, že usnesení o nařízení exekuce nesmí být doručeno povinnému dříve než exekutorovi a oprávněnému. Toto je v praxi zajištěno tím, že soud doručuje potřebný počet stejnopisů pověřenému exekutorovi, který

---

²⁶ blíže pojednáno v 6.2. Účinky nařízení

následně usnesení zasílá oprávněnému a povinnému a poštovní dodejky vrací příslušnému soudu k založení do spisu²⁷.

Pro výkon rozhodnutí jsou pravidla pro doručování povinnému stanovena obdobně v rámci úpravy u jednotlivých způsobů výkonu. Například při přikázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu nesmí být povinnému usnesení doručeno dříve než peněžnímu ústavu, při prodeji movitých věcí je usnesení doručováno povinnému až při provádění samotného výkonu.

Usnesení se nadto doručuje i dalším osobám odlišným od oprávněného a povinného, aby byl zajištěn účel exekučního a vykonávacího řízení. Dle exekučního řádu se usnesení doručí například orgánu, který je pověřen vedením evidence zástavních práv k movitým věcem, katastrálnímu úřadu nebo orgánům pověřeným vedením evidence právnických osob (§ 44 odst. 3 EŘ). Usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí se v závislosti na způsobu provedení doručuje například plátcům mzdy povinného (§ 282 odst. 2 O.S.Ř.), peněžnímu ústavu (§ 304 odst. 2 O.S.Ř.), dlužníku povinnému (§ 313 odst. 2 O.S.Ř.) nebo příslušnému katastrálnímu úřadu (§ 335 odst. 1 O.S.Ř.).

6.1.3. Odvolání povinného proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí a exekuce

Ve vykonávacím a exekučním řízení se povinnému jako účastníkovi řízení doručuje návrh oprávněného až spolu s usnesením soudu o nařízení výkonu rozhodnutí a exekuce. Jedinou možností povinného jak se vyjádřit a odporovat návrhu oprávněného je podání odvolání, o kterém rozhoduje pouze soud. Lhůta pro podání odvolání je pro obě řízení shodná v délce 15 dní ode dne doručení usnesení a počíná běžet den následující po doručení. Ze zákona se jedná o lhůtu procesní povahy a k jejímu dodržení postačí, je-li odvolání poslední den lhůty podáno u soudu nebo k přepravě provozovateli poštovních služeb. Další možností obrany povinného je podání návrhu na odklad nebo na zastavení exekuce a výkonu rozhodnutí, o kterých je v této práci pojednáno samostatně.

²⁷ § 56 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), v pl.zn. ve spojení s § 129 odst. 3 vnitřního a kancelářského řádu pro okresní, krajské a vrchní soudu

Nesporným přínosem exekučního řádu je omezení odvolacích důvodů, čímž se podstatně zužuje prostor pro případy, kdy povinný podává nepodložená nebo neodůvodněná odvolání s cílem zmařit a oddálit naplnění účelu řízení. Touto právní úpravou se tak preferují zájmy oprávněných, kteří v minulosti museli čelit průtahům ze strany povinných mnohdy několik let.

Odvolací důvody proti usnesení o nařízení exekuce jsou v ustanovení § 44 odst. 10 exekučního řádu omezeny pouze na namítání skutečností rozhodných pro nařízení exekuce, k ostatním namítaným skutečnostem soud nepřihlédne a nařízení exekuce potvrdí. Zároveň je v druhé větě tohoto odstavce stanoveno, že soud usnesením odvolání odmítne, neobsahuje-li skutečnosti rozhodné pro nařízení nebo neobsahuje-li skutečnosti žádné. Z doslovného znění ustanovení je patrný rozpor, kdy zákon s nedostatkem skutečností rozhodných pro nařízení exekuce spojuje v první větě potvrzení napadeného usnesení a v druhé větě odmítnutí odvolání. Tento rozpor lze překonat právním výkladem, dle kterého soud odvolání odmítne, obsahuje-li pouze skutečnosti pro nařízení exekuce nerozhodné, bezvýznamné. Uplatní-li však povinný skutečnosti rozhodné i nerozhodné s tím, že rozhodné námitky nejsou shledány opodstatněnými, nebude soud k ostatním skutečnostem (nerozhodným nebo neuplatněným) přihlížet a napadené usnesení potvrdí.

Protí usnesení soudu o odmítnutí odvolání povinného není přípustné podání dovolání. Rozhodnutí soudu totiž není rozhodnutím ve věci samé, předmětem není posouzení věcné správnosti usnesení soudu v prvním stupni o nařízení exekuce, ale naopak obsahová nedostatečnost odvolání (absence námitek). K této otázce se vyjádřil rovněž Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí ze dne 26.11.2003, sp.zn. 20 Cdo 416/2003.

V případě, kdy soud odmítá odvolání s odůvodněním, že neobsahuje skutečnosti rozhodné pro nařízení exekuce, nemá povinný v rámci obecné soudní soustavy možnost přezkumu takového rozhodnutí. Považuje-li na rozdíl od soudu důvody uvedené v odvolání za skutečnosti rozhodné, nezbývá povinnému nic jiného, než podat žalobu pro zmatečnost dle ustanovení § 229 odst. 4 občanského soudního řádu nebo se obrátit s ústavní stížností na Ústavní soud. Proto by soudy měly, před vydáním usnesení o odmítnutí odvolání, pečlivě posoudit skutečnosti tvrzené povinným a usnesení následně

opatřit řádným odůvodněním, z kterého bude patrné, které skutečnosti a z jakého důvodu neshledal soud za rozhodné pro nařízení exekuce. Úkolem judikatury pak zůstává bližší vymezení pojmu *skutečností rozhodných pro nařízení exekuce*, které exekuční řád neobsahuje.

Důvody pro podání odvolání proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nejsou občanským soudním řádem nijak omezeny. Úprava vykonávacího řízení pouze stanoví, že usnesení o nařízení lze v odvolacím řízení zrušit z důvodu existence nedostatku podmínek, pro které nemělo řízení proběhnout, rozhodl-li věcně nepřislušný soud nebo je-li usnesení nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost či nedostatek důvodů (§ 219a odst 1 O.S.Ř.).

Pro úplnost je třeba doplnit, že exekuční řád neupravuje otázku nabytí právní moci usnesení o nařízení exekuce. Ve smyslu ustanovení § 52 odst. 1 exekučního řádu se tedy užijí příslušná ustanovení § 159 odst. 1 občanského soudního řádu ve spojení s § 167 odst. 1 občanského soudního řádu. Usnesení o nařízení exekuce, stejně jako usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, nabývají právní moci dnem následujícím po uplynutí lhůty k odvolání nebo dnem doručení usnesení odvolacího soudu.

6.2. Účinky nařízení

Další oblastí, kde se výrazně projevují rozdíly mezi výkonem rozhodnutí a exekucí, jsou účinky, jaké má usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce na majetkovou sféru povinného.

Usnesení o nařízení exekuce má oproti výkonu rozhodnutí dva významné účinky. Prvním je pověření exekutora, který je oprávněn na základě usnesení vydat exekuční příkaz nebo požadovat součinnost po třetích osobách a po právní moci usnesení samotnou exekuci provést. Druhým účinkem je pak tzv. *generální inhibitorium*, nebo-li zákaz povinného nakládat se svým majetkem (§ 44 odst 7 EŘ). Zákaz se vztahuje na veškerý majetek povinného, včetně nemovitostí a majetku patřícího do společného jmění manželů, vyjma běžné obchodní činnosti, uspokojování základních životních potřeb, udržování a správy majetku. To vše pod výslovnou sankcí

absolutní neplatnosti právních úkonů, kterými povinný tuto povinnost poruší. Takový účinek je pak neobyčejně účinným prostředkem pro vymožení povinnosti, kdy dlužník je v nakládání se svým majetkem velmi omezen a v případě podnikatelských aktivit povinného jeho pověsti jistě neprospívá, má-li zablokovaný veškerý majetek a záznam v obchodním rejstříku nebo katastru nemovitostí.

Institut generálního inhibitoria se promítá i do ustanovení § 44 odst. 3 exekučního řádu, dle kterého je usnesení o nařízení exekuce vedle povinného, oprávněného a exekutora doručováno dalším osobám jako například orgánu pověřenému vedením evidence zástavních práv k movitým věcem, vedením evidence majitelů a držitelů motorových vozidel, centrální evidence exekucí nebo katastrálnímu úřadu. Povinnost doručování těmto osobám je dána ve všech případech. Jestliže by se exekutor například domníval, že povinný nevlastní žádné motorové a usnesení by orgánu pověřenému vedením evidence nezaslal, dopustil by se porušení kogentního ustanovení.

Okamžik vzniku generálního inhibitoria je vázán na doručení usnesení povinnému, není tedy rozhodné, kdy bylo usnesení doručeno subjektům vymezeným v ustanovení § 44 odst.3 exekučního řádu. V případě, že povinný nakládá se svým majetkem a příslušná instituce je informována o probíhající exekuci, musí dodatečně zjistit, od kterého dne má povinný zakázáno se svým majetkem nakládat. Soudní exekutor je pak v souladu s ustanovením § 9 odst. 3 písm. a) vyhlášky o postupech při výkonu exekuční a další činnosti²⁸ povinen vyrozumět osoby, kterým bylo doručeno usnesení o nařízení exekuce, o právní moci tohoto usnesení.

Je nepochybné, že zmražení veškerého majetku povinného je účinným nástrojem při uspokojování pohledávky oprávněného. Na druhou stranu jsou však důsledky generálního inhibitoria poněkud kuriózní a rozpačité v případech, kdy je exekuce nařízena pro povinnost vyklizení bytu, nebytových prostor nebo nemovitosti. Rovněž nejsou výjimečné případy, kdy nesmí povinný nakládat s majetkem v hodnotě milionu korun pro pohledávku, která je v porovnání s hodnotou majetku nepatrná, což je však následek, se kterým musí dlužník počítat, vyhýbá-li se splnění uložené povinnosti.

---

²⁸ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti

Závažný nedostatek úpravy se pak projeví v okamžiku, kdy je nařízena exekuce pro pohledávku, kterou povinný již uhradit. Exekuční řád nedává povinnému žádnou možnost, jak se účinně v takových případech bránit a odvrátit od sebe důsledky nařízení exekuce. Generální inhibitorium se specifikuje vydáním exekučního příkazu, o kterém je pojednáno dále a kde je uveden konkrétní způsob provedení exekuce.

Otázka zablokování majetku povinného je v exekučním řádu upravena poměrně jasně, včetně okamžiku, od kterého nesmí s majetkem nakládat. V zákoně však zcela chybí úprava uvolnění majetku povinného v případech, kdy pohledávka, pro kterou byla exekuce nařízena, vůbec nevznikla, byla splněna dobrovolně nebo byla exekutorem vymožena. V exekučním řádu není výslovně stanoveno, od kterého okamžiku může povinný opět s majetkem nakládat, což by vzhledem k dopadu generálního inhibitoria bylo příhodné. Je nepochybné, že povinný může opětovně nakládat se svým majetkem, je-li exekuce usnesením soudu zastavena podle občanského soudního řádu. Exekuční řízení však může být skončeno i jinak než usnesením soudu. Například, když dojde k zaplacení pohledávky, soudy žádná usnesení nevydávají, je naplněn účel exekuce, pověření exekutora zaniká a exekuce tak končí. S takovou skutečností je sice obeznámen exekutor, ale institucím, kterým je zasíláno usnesení o nařízení exekuce, není toto bez dalšího známo. Exekutor v souladu s ustanovením § 46 odst. 3 exekučního řádu oznamuje příslušnému katastrálnímu úřadu v případě exekuce prodejem nemovitosti, popřípadě podniku, že upustil od provedení exekuce. Nemovitosti povinného jsou však blokovány²⁹ i v případě, kdy je exekuce prováděna jiným způsobem. V tomto směru však povinnost exekutora uvědomit katastrální úřad dána není. De lege ferenda by bylo jistě přínosné upravit povinnost exekutora uvědomit instituce, kterým je zasíláno usnesení o nařízení exekuce, že majetek povinného byl uvolněn.

Ve výkonu rozhodnutí je naopak zakázáno povinnému v usnesení o jeho nařízení nakládat pouze s tím majetkem, jehož se výkon rozhodnutí týká. Neplatnost úkonů povinného, kterými porušuje tento zákaz, není v občanském soudním řádu výslovně stanovena a je vyvozována pouze doktrínálně. V praxi pak nezřídka dochází k situacím,

²⁹ § 9 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem – katastr nemovitostí запиše na základě oznámení soudního exekutora poznámku o probíhající exekuci na příslušný list vlastnictví (zpravidla povinného)

kdy jednotlivé způsoby výkonu rozhodnutí jsou nařizovány postupně, a to vždy poté, co předchozí způsob byl neúspěšný. Tento postup však umožňuje dlužníkům, aby se svého majetku postupně „zbavovali“, například je-li v důsledku nařízení výkonu rozhodnutí příkázáním z účtu povinného zablokován jeho účet, stačí se dlužník zbavit svého ostatního majetku, ohledně něhož nemá zákaz nakládání.

6.3. Rozsah a vhodnost výkonu rozhodnutí a exekuce

Přestože smyslem výkonu rozhodnutí a exekuce je uspokojení pohledávky nebo jiného nároku věřitele při využití prostředků státního donucení, nezůstává dlužník resp. povinný zcela bez ochrany.

Povinný nemůže být při výkonu rozhodnutí zbaven majetku, který je pro něho a rodinu životně nezbytný. V souladu s ustanovení § 263 občanského soudního řádu lze výkon rozhodnutí nařídit pouze v takovém rozsahu, který oprávněný navrhl a zejména jaký podle rozhodnutí stačí k jeho uspokojení. Povinní jsou zákonem chráněni i před šikanózními návrhy oprávněných, kteří k vydobytí peněžité pohledávky navrhují „bezdůvodně“ provedení výkonu rozhodnutí více způsoby najednou, tam kde stačí k uspokojení provedení způsobu jediného. Je-li v daném případě zřejmé, že k uspokojení pohledávky postačí některý z navrhovaných způsobů, nemůže soud vyhovět všem návrhům oprávněného. Soud vyhoví pouze těm návrhům, které postačí k uspokojení pohledávky a ostatní zamítne. Při posuzování navrhovaného způsobu je pro soud rozhodující, zda tento odůvodňuje předpoklady, že pohledávka bude uspokojena v přiměřeném čase. Časovou přiměřenost je třeba posuzovat nejenom vzhledem k poměrům povinného, ale je nutno zvážit, do kdy lze na oprávněném spravedlivě požadovat posečkání s uspokojením jeho pohledávky. Rozhodujícím hlediskem zároveň bude posouzení, v jakém časovém intervalu lze při daném způsobu výkonu rozhodnutí očekávat vydobytí pohledávky.

Soud se ve vykonávacím řízení zabývá vedle rozsahu výkonu dále vhodností způsobu výkonu (§ 264 O.S.Ř.). Navrhne-li oprávněný způsob výkonu rozhodnutí, který je zřejmě nevhodný, může soud po slyšení oprávněného nařídit výkon jiným vhodným způsobem. Soud zkoumá otázku vhodnosti z úřední povinnosti, a to

především z hlediska poměru výše pohledávky a ceny předmětu, z kterého má být uspokojení dosaženo. Posouzení vhodnosti nelze ovšem omezit pouze na tento poměr, v konkrétním případě musí být zejména k dispozici jiný vhodnější způsob provedení exekuce. Budeme-li například posuzovat pohledávku ve výši 10.000,- Kč a návrh na prodej nemovitosti v hodnotě 1 milion Kč, dospějeme nutně k závěru, že navrhovaný způsob je nevhodný. Jinak se však bude jevit situace, pokud povinný nepobírá mzdu, výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí a odepsání pohledávky z účtu u peněžního ústavu byl neúspěšný, kdy prodej nemovitosti bude jedinou možností, jak uspokojit pohledávku oprávněného. Zamítnout návrh oprávněného pro zřejmou nevhodnost požadovaného způsobu bez současného nařízení jiného vhodnějšího způsobu je nepřípustné.

Ochrana povinného je dále zakotvena v některých ustanoveních upravujících jednotlivé způsoby výkonu rozhodnutí. Při výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy je příslušným nařízením vlády³⁰ stanovena základní nepostižitelná částka odvozená od životního minima³¹, která nesmí být povinnému sražena z měsíční mzdy. Výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí se nemůže týkat těch věcí, které povinný nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých nebo své rodiny, dále věcí potřebných k plnění jeho pracovních úkolů a v neposlední řadě věcí, jejichž prodej je v rozporu s morálními pravidly. Občanský soudní řád zároveň uvádí demonstrativní výčet věcí vyloučených z výkonu rozhodnutí, jako jsou běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti, snubní prsteny, zdravotnické potřeby nebo peníze v hotovosti do 1.000,- Kč. Je-li povinný podnikatelem nepodléhají výkonu rozhodnutí věci, které nezbytně nutně potřebuje k výkonu podnikatelské činnosti. Posouzení nutnosti je v takovém případě na úvaze soudu. Tato pravidla se vztahují rovněž na exekuci prováděnou srážkami ze mzdy povinného (§ 60 EŘ) nebo prodejem jeho movitých věcí (§ 69 EŘ), kdy exekuční řád odkazuje na užití příslušných ustanovení občanského soudního řádu.

Jak již bylo zmíněno, soud v usnesení o nařízení exekuce neuvádí způsob provedení exekuce, ten určuje soudní exekutor v exekučního příkazu. V řízení, které

³⁰ Nařízení vlády č. 63/1998 Sb., o způsobu výpočtu nepostižitelné částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižena srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách)

³¹ Zákon č. 463/1991 Sb., o životním minimu, v platném znění, ve spojení s nařízením vlády č. 664/2004 Sb., kterým se zvyšují částky životního minima

předchází nařízení exekuce, je tak pojmově vyloučeno posuzování rozsahu a vhodnosti exekuce analogicky dle ustanovení § 263 a § 264 občanského soudního řádu, exekuční řád pak obdobnou úpravu neobsahuje. Je však nepochybné, že při exekučním řízení může rovněž docházet k obdobným případům nevhodnosti způsobu exekuce nebo nepřiměřenému rozsahu exekuce vydáním více exekučních příkazů. Vzhledem k absenci výslovné úpravy musela možnost obrany povinného dovést až judikatura. Podle rozhodnutí Nejvyššího soud ČR se může povinný bránit proti nepřiměřenému rozsahu exekuce podáním návrhu na částečné zastavení, popřípadě odklad exekuce a dosáhnout přezkoumání exekučního příkazu lze jen prostřednictvím institutů odkladu exekuce (dle § 266 odst. 2 O.S.Ř.) či částečné zastavení exekuce (dle § 268 odst.4 O.S.Ř.). Blíže rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 23.10.2003, sp.zn. 20 Cdo 166/2003 nebo rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR pod R 77/2003.

6.4. Provedení výkonu rozhodnutí a exekuce

Výkon rozhodnutí a exekuční řízení jsou obecně ovládány obdobnými zásadami jako řízení nalézací, oproti kterému jsou však ochuzeny o několik institutů. Jednak platí zákaz přerušování řízení, pro výkon rozhodnutí dle ustanovení § 254 odst. 2 občanského soudního řádu a pro exekuci dle ustanovení § 35 odst. 5 exekučního řádu. Shodné cíle jako přerušování řízení pak v obou případech naplňuje samostatný institut odkladu exekuce (§ 266 O.S.Ř. a § 54 EŘ). Dále je výslovně zakázáno prominutí zmeškání lhůty a nelze podat ani návrh na obnovu řízení. Ustanovení § 57 exekučního řádu dále výslovně stanoví zákaz uvedení v předešlý stav. Dalším podstatným rozdílem od nalézacího řízení je neomezená možnost navrhnout důkazy, a to i v odvolacím řízení, které tak probíhá v režimu úplné apelace.

Po nařízení výkonu rozhodnutí a exekuce následuje jejich samotné provedení, kde ve vykonávacím řízení je i nadále činný soud, naproti tomu v exekučním řízení nastupuje exekutor. V zásadě platí, že provedení výkonu rozhodnutí a exekuce mají bezprostředně navazovat na jejich nařízení, pokud možno bez větších časových prodlev. Tento požadavek je ovšem ve vykonávacím řízení z větší části závislý na kapacitě soudů a jejich případném přetížení. Není tak například výjimkou, kdy od nařízení výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí a jejich faktickým soupisem soudním

vykonavatelem uběhnou 2 až 3 roky. Od exekučního řízení se především očekává, že právě tyto „průtahy“ budou odstraněny, protože sám exekutor je na úspěšném provedení exekuce finančně zainteresován.

Oproti exekuci dochází po právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí bez dalšího k jeho realizaci, a to způsobem, který je v usnesení určen. U výkonu rozhodnutí znějícího na peněžité plnění je pak postižen majetek, který oprávněný ve svém návrhu označil a ohledně kterého má povinný v souladu s pravomocným usnesením zákaz dispozice. Některé úkony jsou při provádění výkonu rozhodnutí svěřeny pověřenému zaměstnanci soudu – vykonavateli, a to na základě zákona nebo pověření předsedy senátu.

V exekučním řízení činí i bez návrhu veškeré úkony, které směřují k provedení exekuce, soudní exekutor pověřený provedením exekuce. Postupuje tedy samostatně a jeho úkony jsou dle exekučního řádu považovány za úkony soudu. Nestanoví-li exekuční řád jinak, je exekutor zároveň oprávněn na základě ustanovení § 52 odst. 2 vykonávat všechny úkony, které jsou jinak ve výkonu rozhodnutí svěřeny soudu, soudci, vykonavateli nebo jinému zaměstnanci.

Jak již bylo řečeno, oprávněný není nucen ve svém návrhu označit majetek povinného ani navrhopvat jakým způsobem má být exekuce vedena. S tímto souvisí další přínos exekučního řádu v případech exekucí pro peněžité plnění. Pověřený exekutor není usnesením o nařízení exekuce omezen ve výběru způsobu jejího provedení, ten je ponechán zcela na jeho uvážení. Exekutorovi je tak umožněno, aby exekučními příkazy postihl veškerý majetek povinného, je-li mu znám. Před samotným provedením exekuce však musí nejdříve zjistit majetkové poměry povinného. Kromě již zmiňované součinnosti třetích osob (§ 33 EŘ) má exekutor možnost vyzvat oprávněného, aby navrhl jakým způsobem má exekuci provést, popřípadě označil plátce mzdy nebo jiného příjmu povinného (§ 50 odst. 1 EŘ). Oproti výkonu rozhodnutí, upravuje exekuční řád oprávnění exekutora předvolat povinného a vyzvat ho k dobrovolnému plnění povinnosti z exekučního titulu a k prohlášení o majetku.

Získá-li exekutor přehled o majetkových poměrech povinného posoudí, jakým způsobem bude exekuce provedena a vydá exekuční příkaz.

6.4.1. Exekuční příkaz

Úpravou exekučního příkazu byl do českého právního řádu vnesen nový institut, který nemá analogii ve vykonávacím řízení. V usnesení o nařízení exekuce není záměrně uveden způsob provedení exekuce a je tedy nutno ho určit zvláštním rozhodnutím, tj. *exekučním příkazem*. Podstata exekučního příkazu spočívá v tom, že je jím konkretizován způsob provedení exekuce a zároveň je jím specifikováno generální inhibitorium. Dle exekučního řádu se exekučním příkazem rozumí příkaz k provedení exekuce některým ze způsobů uvedených v tomto zákoně (§ 47 odst.1 EŘ). Exekuční příkaz je svou povahou rozhodnutím exekutora, kterým se upravuje průběh řízení a proti kterému není přípustné odvolání ani jiný opravný prostředek.

Soudní exekutor není při vydání exekučního příkazu vázán na právní moc usnesení o nařízení exekuce a je oprávněn příkaz vydat ihned po doručení usnesení. Samotná exekuce se však provede až po nabytí právní moci usnesení o jejím nařízení, tj. nesmí být provedeny žádné nevratné kroky.

Exekuční řád v ustanovení § 47 odst. 2 výslovně stanoví, že exekuční příkaz má účinky nařízení výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu. Z hlediska provedení exekuce má vydání exekučního příkazu čtyři významné důsledky :

- exekučním příkazem se konkretizuje majetek povinného, který bude exekucí postižen a zároveň je stanoven způsob provedení exekuce,
- doručením exekučního příkazu vzniká ohledně určeného majetku *bezvýjimečné inhibitorium*. Povinný nesmí majetek postižený příkazem převést na jiného, zatížit ho nebo s ním jinak nakládat, a to pod sankcí absolutní neplatnosti takových úkonů. Okamžik vzniku bezvýjimečného zákazu není sice exekučním řádem výslovně upraven, ale vzhledem k úpravě vzniku generálního inhibitoria, je třeba jej vázat na doručení exekučního příkazu (argument a simili k § 44 odst 3 EŘ),

- doručení exekučního příkazu má význam i z hlediska určení pořadí prováděné exekuce v případech konkurence více exekucí prováděných různými exekutory a při konkurenci více druhů exekucí³²,
- vydání exekučního příkazu má dále vliv na vznik již zmíněných negativních procesních podmínek, tj. překážky litispendence a res iudicata.

Úprava exekučního řízení připouští, aby exekutor postihl veškerý majetek povinného, což je zdůrazněno v ustanovení § 58 odst. 2 exekučního řádu. V případě, kdy jeden ze způsobů provedení exekuce nepostačuje k uspokojení pohledávky oprávněného, může být exekuce v jednom exekučním řízení provedena více způsoby, popřípadě všemi zákonem stanovenými způsoby, tzn. že exekuce může být provedena více nebo všemi stanovenými způsoby současně či postupně. Povinný proto nemůže namítat, že exekuce je prováděna způsobem zjevně nevhodným. Neméně významná je skutečnost, že na majetek nepostížený exekučním příkazem se i nadále vztahuje generální inhibitorium jako důsledek usnesení o nařízení exekuce a povinný nemůže mařit účel exekuce tím, že by se postupně majetku zbavoval.

Obecné náležitosti exekučního příkazu vymezuje exekuční řád v ustanovení § 48, dle kterého exekutor v písemném vyhotovení příkazu uvede :

- a) soud, který rozhodl o nařízení exekuce (§45 EŘ),
- b) označení exekutora, který je pověřen provedením exekuce,
- c) exekuční titul (§ 40 EŘ) a orgán, který jej vydal, nebo osobu, která jej vyhotovila,
- d) označení účastníků (36 EŘ),
- e) označení povinnosti, která má být exekucí vymožena,
- f) způsob provedení exekuce (§ 58 - § 59 EŘ),
- g) označení osob, kterým se doručuje exekuční příkaz (§ 49 odst. 4 EŘ),
- h) výrok, poučení o odvolání, den a místo jeho vydání s podpis exekutora.

³² Zákona č.119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, v platném znění

Ve výroku exekučního příkazu se dále uvedou zákazy, příkazy a výzvy, které podle zvoleného způsobu provedení exekuce musí obsahovat usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí (§ 49 odst. 3 EŘ) . V závislosti na způsobu provedení exekuce pro peněžitou pohledávku musí být ve výroku příkazu označeny věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty, které mají být předmětem exekuce (§ 49 odst 1 EŘ).

6.4.2. „Nové“ způsoby provedení exekuce

Výkonem rozhodnutí a exekucí dochází k přinucení povinného k stanovenému plnění a tím zároveň k závažným zásahům do jeho práv. Občanský soudní řád a exekuční řád proto stanoví jako stěžejní zásadu, že výkon rozhodnutí a exekuci lze vést jen způsoby uvedenými v zákoně (§ 257 O.S.Ř. a § 58 odst.1 EŘ). Způsoby provádění exekuce podle exekučního řádu jsou v zásadě shodné se způsoby výkonu rozhodnutí. Výjimkou je omezení soudního exekutora v možnosti zřízení exekuční zástavního práva na nemovitosti, což je obdoba soudcovskému zástavního práva (§ 338b až § 338e O.S.Ř.).

Oproti slovenské úpravě³³ exekučního řízení nebylo při vytváření exekučního řádu v České republice dosaženo shody v tom, zda by exekutor měl být oprávněn svým rozhodnutím zřídit exekutorské zástavní právo. Argumenty pro udělení tohoto oprávnění vycházely z toho, že provedení exekuce zřízením exekučního zástavního práva bude fakticky pouze administrativní úkon bez rizika pochybení a nejedná se o rozhodování o právech a povinnostech třetích osob. V právní úpravě nakonec převážil názor, že se jedná o právní úkon, který svou povahou vyžaduje rozhodování o právech třetích osob a obavy, zda budou exekutoři způsobilí taková rozhodnutí kvalifikovaně přijmout. Kompromisním řešením je oprávnění exekutora podat jménem oprávněného návrh na zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitost (§ 66 odst. 6 EŘ). V ostatním se dále použijí příslušná ustanovení občanského soudního řádu, včetně pravidel pro pořadí soudcovského zástavního práva, které je určeno dnem doručení návrhu na jeho zřízení. Vzhledem k tomu, že zřízení soudcovského zástavního práva je

³³ § 167 až § 178 zákona č.233/1995 Sb., o súdnych exekutoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok), účinný od 1.12.1995

jedním ze způsobů provedení výkonu rozhodnutí nebo exekuce, nemůže v těchto případech ani dojít k jejich střetu.

Nemožnost zřízení exekutorského zástavního práva je jediným omezením exekutora v oblasti způsobu provedení exekuce. Exekuční řád na druhou stranu obsahuje v některých případech zpřesněnou a výslovnou úpravu provedení exekuce, kterou občanský soudní řád neupravuje nebo se k ní soudní judikatura stavěla do přijetí exekučního řádu odmítavě (zástavy ve vlastnictví třetích osob, obchodní podíly ve společnostech apod.).

Nejvýznamnějším z tohoto hlediska je ustanovení § 63 exekučního řádu, které výslovně připouští exekuci postižením podílu povinného jako společníka nebo komanditisty ve společnosti a exekuci postižením členských práv a povinností povinného jako člena družstva. Neméně významnou úpravu obsahuje § 59 odst. 3, který výslovně připouští exekuci prodejem zástavy, a to i zástavy ve vlastnictví třetích osob.

Následující § 64 exekučního řádu připouští exekuci postižením patentů, průmyslových vzorů, ochranných známek a licencí. Na patenty, průmyslové vzory a ochranné známky se přiměřeně užijí ustanovení o prodeji movitých věcí a na licence ustanovení o přikázání pohledávky. Po dobu exekuce, tj. do okamžiku zpeněžení, vykonává veškerá práva exekutor. Přestože postižení práv duševního či průmyslového vlastnictví nepatří mezi časté způsoby provedení exekuce, je tato výslovná úprava vítaná, neboť v občanském soudním řádu obdobná úprava chybí a judikatura se k těmto otázkám do účinnosti exekučního řádu nevyjadřovala.

Posledním „novým“ způsobem je exekuce na cenné papíry upravena v § 67 exekučního řádu. Občanský soudní řád tento způsob výkonu rozhodnutí sice upravuje v § 334, ale neobsahuje oproti exekučnímu řádu způsob zpeněžení cenných papírů. Soudní exekutor může podle povahy cenného papíru vyzvat toho, kdo má plnit, aby mu odpovídající plnění odevzdal, přičemž postupuje přiměřeně dle ustanovení o exekuci přikázáním pohledávky. Druhou možností je, že se exekutor postará o zpeněžení cenných papírů, a to převodem na třetí osobu, kdy postupuje podle ustanovení o prodeji movitých věcí. Do doby zpeněžení vykonává práva z cenného papíru opět exekutor.

Všem způsobům provádění exekuce jsou zároveň společné tři zásady, na kterých stojí jejich úprava obsažená v hlavě IV. části první exekučního řádu :

- a) přiměřená aplikace ustanovení občanského soudního řádu, není-li exekučním řádem stanoveno jinak (§ 52 odst. 1 EŘ),
- b) o právech a povinnostech je příslušný rozhodovat pouze soud (§ 54, § 55, § 61 nebo § 62 EŘ atd.),
- c) úkony exekutora se považují za úkony soudu a není-li stanoveno jinak je exekutor oprávněn činit všechny úkony, které jinak podle občanského soudního řádu činí soud, soudce, soudní vykonavatel, zaměstnanec soud (§ 28 a 52 odst. 2 EŘ).

6.4.3. Exekuce prodejem movitých věcí, nemovitostí a podniku

Tato práce není sice zaměřena na porovnání průběhu jednotlivých způsobů exekuce a výkonu rozhodnutí, přesto považuji za nezbytné upozornit na tři významná specifika, týkající se provedení exekuce prodejem movitých věcí, exekuce prodejem nemovitostí a exekuce prodejem podniku.

Při exekuci a výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí jsou shodně postihovány movité věci povinného, které vykonavatel nebo exekutor naleznou a sepiší. Na rozdíl od výkonu rozhodnutí ukládá § 66 odst. 1 exekučního řádu soudnímu exekutorovi povinnost zajistit sepsané movité věci, a to převzetím do své úschovy nebo uložením u vhodného schovatele. Exekutor nevydává při zajištění věci povinnému žádné potvrzení ani předávací protokol. Dokladem o tom, které věci byly při soupisu zajištěny a sepsány, je samotný soupis založený v exekučním spise. Výjimkou jsou případy, kdy exekutor nalezne hotové peníze, pak vystaví povinnému na odevzdanou částku potvrzení. Sepíše-li movité věci soudní vykonavatel zůstávají tyto na místě u povinného. Institutem zajištěním sepsaných movitých věcí je exekuce fakticky upřednostněna před výkonem rozhodnutí, kdy vykonavatel již dané věci nemůže do soupisu sepsat, protože je u povinného jednoduše nenalezne.

Dalším výrazným rozdílem je úprava ocenění nemovitosti a podniku. Exekuční řád oproti občanskému soudnímu řádu výslovně v usnesení § 66 odst. 5 a § 70 odst. 5 stanoví, že nemovitost, její příslušenství, jednotlivá práva a závady s ní spojené a podnik se oceňují cenou obvyklou nikoliv administrativní. Důvodem je, že odhad slouží pouze pro stanovení nejnižšího podání a nikoliv pro prodej nemovitosti za tržní cenu, která může být určena jen dražbou. Vzhledem k absenci výslovné úpravy v občanském soudním řádu je tato skutečnost pro výkon rozhodnutí dovozována právní doktrínou.

K exekuci prodejem podniku je třeba podotknout, že exekutor je povinen dle § 70 odst. 3 exekučního řádu ustanovit správce podniku. Pro průběh exekuce by totiž bylo nevhodné, aby exekutor plnil současně povinnosti soudu i správce podniku dle občanského soudního řádu. Pojmově je toto zároveň vyloučeno v ustanovení § 3 odst. 2 exekučního řádu, kdy činnost exekutora je neslučitelná s jinou výdělečnou činností.

7. Odklad výkonu rozhodnutí a exekuce

Ve vykonávacím řízení a exekuci je výslovně zakázáno přerušení řízení, protože tuto funkci plní odklad exekuce a výkonu rozhodnutí. Institut odkladu, stejně jako institut zastavení řízení, zasahují podstatným způsobem do subjektivních práv a povinností účastníků, proto je rozhodování v těchto případech svěřeno výlučně do rukou soudu. Exekuční řád pravidla pro odklad exekuce výslovně neupravuje a použijí se tak ustanovení § 266 občanského soudního řádu, jako předpisu obecného.

Pro odklad provedení výkonu rozhodnutí a exekuce na základě návrhu povinného z důvodu jeho poměrů vyžaduje zákon splnění dvou podmínek. První podmínkou je, že se povinný ocitl bez své viny v takovém postavení, že by neprodlené provedení exekuce mohlo mít pro něho nebo pro příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky. Druhou podmínkou je, že oprávněný nebude odkladem vážně poškozen. Pro posouzení nepříznivého postavení povinného z hlediska jeho viny je rozhodné, zda zachoval potřebnou míru pečlivosti, kterou lze po něm požadovat. Z povahy tohoto institutu vyplývá, že nepříznivé postavení musí být dočasné povahy a

zároveň nelze přihlížet k nepříznivému postavení povinného nastalo-li před vydáním exekučního titulu. Proti usnesení o povolení odkladu výkonu rozhodnutí nebo exekuce je přípustné odvolání, které je projednáváno v režimu úplné apelace.

Při odkladu provedení exekuce je soud povinen uvést dobu, po kterou se exekuce odkládá (§ 54 odst. 1 EŘ). Exekuční řád dále výslovně stanoví, že exekutor pokračuje po uplynutí doby i bez návrhu v provádění exekuce. Dobu dokladu exekuce lze určit různými způsoby jak pevným datem, tak lhůtou, která poběží od doručení usnesení, popřípadě odkazem na pravomocné ukončení jiného řízení.

Naproti tomu právní úprava odkladu provedení výkonu rozhodnutí nestanoví povinnost soudu uvést v rozhodnutí na jakou dobu se výkon rozhodnutí odkládá. Nejvyšší soud ČR přitom opakovaně judikoval³⁴, že uvedení doby, na jakou je odklad povolen, je žádoucí, absence doby je pak sice nedostatkem, ale nečiní usnesení o nařízení odkladu neúčinným. O pokračování v provádění výkonu rozhodnutí vždy vydá soud usnesení, a to i v případech, kdy je odklad povolen na pevně stanovenou dobu. Jedná se však o usnesení, kterým se upravuje vedení řízení a není tedy proti němu přípustné odvolání.

Odklad exekuce nebo výkonu rozhodnutí na základě ustanovení § 266 odst. 2, tj. bez návrhu povinného, nastává obvykle v případech, kdy je vedeno příslušným orgánem řízení ve věci platnosti nebo existence exekučního titulu. Občanský soudní řád v tomto ustanovení výslovně stanoví, že soud může odložit výkon rozhodnutí, lze-li očekávat, že bude zastaven. Úprava v ustanovení § 266 odst. 2 občanského soudního řádu není exekučním řádem nijak dotčena, tj. vztahuje se na exekuční řízení včetně související judikatury.

V právní úpravě odložení exekuce obsahuje exekuční řád jednu novinku, a to postup soudu výslovně upravený pro případy, kdy je odložena vykonatelnost exekučního titulu. Podle ustanovení § 54 odst. 2 exekučního řádu odloží soud provedení exekuce do doby pravomocného skončení řízení, ve kterém soudu rozhoduje o odložení vykonatelnosti exekučního titulu.

---

³⁴ srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR R 21/1981, stanovisko Cpj 159/1979 ze dne 18.12.1981

8. Ukončení výkonu rozhodnutí a exekuce

8.1. Naplnění účelu výkonu rozhodnutí a exekuce

Účelem výkonu rozhodnutí a exekuce je dosáhnout plnění pro oprávněného, které povinný neposkytl dobrovolně na základě exekučního titulu. Splněním této povinnosti, třebaže vynucením prostřednictvím soudu nebo soudního exekutora, je naplněn účel řízení, které tak končí. Tento způsob ukončení výkonu rozhodnutí a exekuce vyplývá ze samotného průběhu výkonu rozhodnutí a exekuce a proto není třeba jeho výslovné úpravy v zákoně. Soud nevydává o skončení řízení v takových případech žádné rozhodnutí.

8.2. Upuštění od provedení exekuce

Dalším novým institutem, který vnesl do českého právního řádu exekuční řád, je *upuštění od provedení exekuce* dle ustanovení § 46 odst. 3. Exekuční řád upravuje postup exekutora pro případy, kdy povinný dobrovolně splní povinnost uloženou exekučním titulem. Uhradí-li povinný zároveň náklady exekuce je exekutor povinen upustit od provedení exekuce.

Poněkud nejasný je vztah tohoto institutu k zastavení řízení podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) občanského soudního řádu, který se na exekuci rovněž vztahuje a kde jedním z důvodů může být právě plnění povinného. Rozlišujícím kritériem, tak bude moment plnění povinného. Ze znění ustanovení § 46 odst. 3 exekučního řádu vyplývá, že upuštění od exekuce přichází v úvahu pouze, jestliže povinný splní svou povinnost, včetně nákladů exekuce, po zahájení řízení. Zastavení řízení podle ustanovení § 269 odst. 1 písm. g) občanského soudního řádu přichází v úvahu, došlo-li ke splnění jak po zahájení řízení, tak před jeho zahájením.

Exekuce bude tedy ukončena s využitím institutu upuštění od provedení exekuce v případech, kdy povinný splní povinnost a uhradí náklady exekuce po zahájení

exekučního řízení. Dojde-li k plnění před zahájením řízení, dojde k ukončení resp. zastavení exekuce dle ustanovení § 269 odst. 1 písm. g) občanského soudního řádu.

8.3. Zastavení výkonu rozhodnutí a exekuce

Výkon rozhodnutí nebo exekuce mohou být rovněž ukončeny v důsledku okolností, pro které nelze v řízení pokračovat nebo pokračování v řízení se stává nepřípustným, pro takové případy je upraven institut *zastavení výkonu rozhodnutí a exekuce*.

Exekuční řád neobsahuje zvláštní úpravu zastavení exekuce, ale naopak výslovně stanoví, že exekutor nerozhoduje o zastavení exekuce podle ustanovení o zastavení výkonu rozhodnutí (§ 268 a § 269 O.S.Ř.). Specifický důvod zastavení exekuce, který se u výkonu rozhodnutí neuplatní, upravuje exekuční řád v ustanovení § 55 odst. 2. Právní úprava umožňuje exekutorovi podat návrh na zastavení exekuce, pokud oprávněný v jím stanovené lhůtě nesložil přiměřenou zálohu na náklady exekuce. Exekuce však nebude takto zastavena, jsou-li na straně oprávněného dány důvody pro osvobození od soudního poplatku.

Právní úprava zastavení výkonu rozhodnutí a exekuce je obsažena v ustanoveních § 268 a § 269 občanského soudního řádu. Důvody pro zastavení výkonu rozhodnutí a exekuce jsou uvedeny v § 268 odst. 1 občanského soudního řádu, kde je uveden demonstrativní výčet. Řízení bude rozhodnutím soudu zastaveno na návrh nebo i bez návrhu jestliže :

- a) výkon rozhodnutí (exekuce) byl nařízen, ačkoli se rozhodnutí dosud nestalo vykonatelným,
- b) rozhodnutí, které je podkladem výkonu, bylo po nařízení výkonu (exekuce) zrušeno nebo se stalo neúčinným,
- c) zastavení navrhl ten, kdo navrhl jeho nařízení,
- d) výkon rozhodnutí (exekuce) postihuje věci, které jsou z něho vyloučeny (§ 321 a § 322 O.S.Ř.),

- e) průběh výkonu rozhodnutí (exekuce) ukazuje, že výtěžek, kterého bude dosaženo, nepostačuje ani ke krytí jeho nákladů,
- f) bylo pravomocně rozhodnuto, že výkon rozhodnutí (exekuce) postihuje majetek, k němuž má někdo právo nepřipouštějící výkon rozhodnutí (§ 267 O.S.Ř.),
- g) po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané, ledaže byl tento výkon rozhodnutí již proveden, bylo-li právo přiznáno rozsudkem pro zmeškání, bude výkon rozhodnutí zastaven i tehdy, jestliže právo zaniklo před vydáním tohoto rozsudku,
- h) výkon rozhodnutí je nepřípustný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat.

Další důvody zastavení jsou pak upraveny přímo u některých způsobů provedení výkonu rozhodnutí (exekuce). Podle ustanovení § 290 odst. 1 občanského soudního řádu zastaví soud na návrh plátce mzdy nebo povinného výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, jestliže povinný nepobírá po dobu jednoho roku mzdu buď vůbec nebo alespoň ve výši, aby z ní mohly být srážky prováděny. Výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí soud zastaví, pokud se nepodaří sepsat movité věci povinného a oprávněný na výzvu soudu neoznačí místo nové nebo ani na nově označeném místě nebudou movité věci sepsány (§ 326a O.S.Ř.). Obdobně se uplatní ustanovení § 336m nebo § 338w odst. 3 občanského soudního řádu.

9. Náklady výkonu rozhodnutí a exekuce

O nákladech výkonu rozhodnutí a nákladech exekuce rozhoduje soud v usnesení o jejich nařízení. Při nařízení výkonu rozhodnutí soud přímo určí výši nákladů vykonávacího řízení, které vznikly ke dni vydání usnesení. Výkon rozhodnutí se však vztahuje rovněž na náklady vzniklé v dalším průběhu řízení, což se promítá do formulace výroků v tom smyslu, že výkon rozhodnutí se nařizuje i na náklady „které ještě vzniknou a budou soudem určeny“ nebo „které budou oprávněnému v průběhu řízení (tj. výkonu rozhodnutí) proti povinnému přiznány“. Návrh na nařízení výkonu rozhodnutí podléhá soudnímu poplatku ve výši dvě procenta z předmětu řízení, nejméně

však ve výši 300,- Kč. Součástí nákladů výkonu rozhodnutí bude tedy vždy soudní poplatek (vyjma případů osvobození od soudního poplatku) a ve většině případů náklady na právní zastoupení oprávněného. V průběhu vykonávacího řízení však mohou vzniknout oprávněnému další náklady, např. s úschovou movité věci zahrnuté v soupisu vykonavatelem, o které se následně upraví celková výše nákladů přiznaných oprávněnému.

Rozhodování o nákladech vykonávacího řízení není totožné s rozhodováním o nákladech nalézacího řízení, oproti kterému vykazuje určité odchylky upravené v ustanovení § 270 a § 271 občanského soudního řádu. V nalézacím řízení rozhoduje soud o nákladech až při ukončení řízení, oproti tomu ve vykonávacím řízení má výrok o nákladech řízení místo již v usnesení, kterým soud výkon rozhodnutí nařizuje. Další odchylkou je, že v rozhodnutí o nařízení výkonu není stanovena lhůta k náhradě nákladů, které se uspokojují spolu s vymáhanou pohledávkou. U výkonu rozhodnutí pro nepeněžitá plnění pak oprávnění v návrhu uvádí, jakým způsobem má být náhrada nákladů uspokojena. Při rozhodování o zastavení výkonu rozhodnutí posuzuje soud důvod zastavení řízení i z hlediska nákladů řízení. Podle povahy důvodu pak může soud případně i zrušit dosud vydaná rozhodnutí o nákladech, popřípadě uložit oprávněnému, aby povinnému vrátil, co mu na nákladech výkonu rozhodnutí již zaplatil.

Rovněž v usnesení o nařízení exekuce nařizuje soud exekuci i pro její náklady, ale bez vyčíslení a jejich určení. Konkretizace nákladů exekuce přísluší exekutorovi, který je specifikuje v příkazu k úhradě nákladů exekuce (§ 88 odst.1 EŘ). Exekuční řízení nepodléhá poplatkové povinnosti a soudní poplatek tudíž není součástí nákladů. Soudnímu exekutorovi náleží dle exekutorského tarifu³⁵ odměna v minimální výši 3.000,- Kč, náhrada za vynaložené náklady a případně smluvní odměna, je-li s oprávněným sjednána. Soudní exekutor rozhoduje příkazem k úhradě nákladů exekuce nejen o své odměně a vynaložených nákladech, ale rovněž o nákladech oprávněného na jeho právní zastoupení, popř. o dalších nákladech oprávněného.

³⁵ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č.330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem (exekutorský tarif), v platném znění

Exekuční řád upravuje náležitosti příkazu k úhradě nákladů exekuce v ustanovení § 88 odst. 2, od označení soudu, exekutora nebo exekučního titulu až po účastníky. Proti příkazu lze podat námitky do tří dnů ode dne jeho doručení. Nevyhoví-li exekutor námitkám v plném rozsahu, postoupí je bez zbytečného odkladu soudu, který musí rozhodnout ve lhůtě 15 dnů. Rozhodování soudů o námitkách bylo zpočátku komplikované faktem, že příkaz k úhradě nákladů exekuce nemusí obsahovat odůvodnění, na jehož základě by mohl soud v řízení o námitkách výši nákladů kvalifikovaně posoudit. Postupem času však většina exekutorů na požadavek soudů začala v příkazu uvádět alespoň stručné odůvodnění nákladů exekuce. Rovněž druh listin (dokladů), které exekutor předkládá soudu k rozhodnutí společně s námitkami, určila teprve právní praxe. Zpravidla se jedná o listiny resp. doklady prokazující vznik sporných nákladů a dále o poštovní doručenky potvrzující doručení a převzetí příkazu k úhradě nákladů exekuce povinnému, popř. oprávněnému.

O nákladech exekuce musí být rozhodnuto rovněž při zastavení exekuce. Exekuční řád výslovně nestanoví žádná pravidla jak určit výši nákladů a osobu, které má být uložena povinnost k jejich úhradě. Výjimkou je ustanovení § 89 exekučního řádu, kdy soud, dojde-li k zastavení exekuce může uložit oprávněnému, aby nahradil náklady exekuce. Podle důvodu pro zastavení exekuce pak může soud případně přiznat tyto náklady oprávněnému proti povinnému, čímž vznikne nový exekuční titul. Obecně je přijímán názor, že oprávněnému bude uloženo uhradit náklady exekuce, pokud podá návrh na úplné zastavení exekuce, přestože povinný dobrovolně uhradil pouze pohledávku, ale nikoliv náklady exekuce.

Při rozhodování o nákladech exekuce včetně odměny exekutora v případě zastavení řízení, je třeba vycházet z principu, že exekutor je „podnikatel“ pohybující se na regulovaném trhu. Exekutor nemůže, až na výjimku stanovenou § 30 exekučního řádu (odporuje-li provedení zákonu nebo nesloží-li oprávněný zálohu), odmítnout provedení exekuce, a to i v případech je-li od počátku zřejmé, že exekuce nebude úspěšná. Nelze totiž připustit, aby exekutor nesl podnikatelské riziko a náklady exekuce šly na jeho vrub.

III. ZÁVĚR

Úprava a problematika výkonu rozhodnutí a exekuce je poměrně široké a stejně tak zajímavé téma, které se v praxi dotýká každého z nás. Od přijetí zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) má oprávněný možnost volby, zda bude v uspokojování své pohledávky nebo jiného přiznaného práva postupovat cestou soudního výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu nebo cestou exekuce. K možnosti volby a rozhodnutí, je však nezbytná znalost základních rozdílů, výhod popřípadě nevýhod obou úprav.

Vzhledem k tomu, že po dlouhá léta byl pojem exekuce používán jako synonymum výkonu rozhodnutí, považovala jsem za účelné, pokusit se v úvodu mé práce tyto dva pojmy vymežit a rozlišit. Z hlediska efektivity obou řízení, pak považuji za stěžejní zejména rozdílné účinky nařízení výkonu rozhodnutí a exekuce, o kterých je pojednáno v 6. kapitole této diplomové práce. Za problematickou se mi v této oblasti jeví zejména nedostatečná úprava týkající se zániku tzv. generálního inhibitoria v exekučním řízení.

Jak jsem již uvedla v úvodu, nebylo tématem této práce, ani mými možnostmi, zabývat se jednotlivými způsoby provedení výkonu rozhodnutí a exekuce. Pro komplexní pojednání jsem však přesto považovala za účelné zabývat se „novými“ způsoby provedení exekuce, které občanský soudní řád před přijetím exekučního řádu ani po něm neznal nebo k nimž se judikatura staví odmítavě. Jednoznačným přínosem právní úpravy „nových“ způsobů provedení exekuce v exekučním řádu je to, že vedle odstranění případných nejasností, přináší další rozšíření resp. obohacení možností jak může oprávněný úspěšně dosáhnout uspokojení své pohledávky.

Přesto, že exekuční řád není v našem právním řádu již žádnou novinkou, váhají věřitelé, jakou cestu budou ve vymáhání pravomocně přiznané pohledávky (práva) pokračovat, tj. zda zvolí výkon rozhodnutí či exekuci. Exekuční řád byl po svém přijetí právní veřejností kritizován pro nejasnost, nejednotnost upravených postupů a pro nepřesnost úpravy. V důsledku toho a současně v důsledku počáteční negativní medializace postupů soudních exekutorů v praxi, vystřídala počáteční nadšení kritika

právní úpravy exekučního řízení. Řada nejasností pak byla odstraněna až novelizací a soudní judikaturou. Jen do října roku 2005, tj. za čtyři roky své účinnosti, prošel exekuční řád celkem osmi novelami.

Na počátku zpracování zadaného tématu jsem si položila otázku, zda je pro oprávněného výhodnější zvolit výkon rozhodnutí nebo exekuci. Po porovnání obou úprav se domnívám, že nelze striktně upřednostnit exekuci nebo naopak výkon rozhodnutí. Oba způsoby mají při uspokojování pohledávek a jiných přiznaných práv své místo. Výhodou exekučního řízení jsou nepochybně pružnost, rychlost a široká oprávnění exekutora při zjišťování majetku povinného. Nelze však přehlédnout, že exekutor je oprávněn požadovat od povinného přiměřenou zálohu na náklady exekuce, kterou v případě úspěšného ukončení hradí povinný, ale v případě neúspěšné exekuce oprávněný. V takovém případě jsou náklady oprávněného, které nese ze svého, vyšší než náklady neúspěšného výkonu rozhodnutí. Bude tedy záležet na posouzení daného případu a majetkových poměrech povinného. Osobně bych exekuci volila z důvodu rychlosti a možnosti zjistit majetek povinného při uspokojování peněžitých pohledávek a výkon rozhodnutí při výkonu přiznaných nepeněžitých plnění.

Vždy však bude platit, ať už ve výkonu rozhodnutí nebo v exekuci, že uspokojení peněžité pohledávky věřitele předpokládá existenci majetku povinného. Sebedokonalejší právní úprava však nemůže zajistit úspěšné provedení exekuce, nelze-li nároky oprávněného pro nedostatek (neexistenci) majetku povinného uspokojit. Jedinou prevencí v tomto směru je důkladná volba smluvních partnerů a neodsunování vymáhání pohledávek na hranice promlčecích lhůt.

Roční zhodnocení „přínosu“ exekučního řádu pak prezentoval na tiskové konferenci dne 2.10.2002 prezident Exekutorské komory JUDr. Juraj Podkonický, Ph.D. Průměrná vymahatelnost se za první rok činnosti exekutorů pohybovala v rozmezí 60-70 %. Ze statistik vyplynulo, že u pohledávek vůči fyzickým osobám do 50.000,- Kč je míra vymahatelnosti téměř 100%, ale se stoupající výší pohledávky vymahatelnost prudce klesá.

Jsem si vědoma, že tato diplomová práce zcela nevyčerpala zadané téma „Výkon rozhodnutí a exekuce – srovnání“. Stranou zůstala samotná profesní organizace

exekutorů a požadavky na jejich odbornost, které byly zpočátku právní praxí diskutovány. Za zajímavé téma považuji rovněž problematiku incidenčních sporů, tj. sporů, které byly vyvolány vykonávacím nebo exekučním řízením a konečně i problematiku postavení manžela povinného ve vykonávacím řízení a exekuci.

Příloha č. 1 – Usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí

značka oprávn.: [REDACTED]

Jednací číslo: [REDACTED]

U S N E S E N Í

Okresní soud v Kladně rozhodl vyšší soudní úřednicí [REDACTED]
ve věci výkonu rozhodnutí [REDACTED]
oprávněného [REDACTED]
zastoupeného [REDACTED]
proti [REDACTED]
povinné [REDACTED]
pro 3.633,-- Kč s příslušenstvím

t a k t o :

I. Soud nařizuje podle vykonatelného rozsudku Okresního soudu v Kladně ze dne [REDACTED]
[REDACTED] k uspokojení pohledávky oprávněného ve výši 3.633,-- Kč,
pro náklady předcházejícího řízení ve výši 3.825,-- Kč

v ý k o n r o z h o d n u t í p r o d e j e m m o v í t ý c h v ě c í p o v i n n ě h o .

II. Povinný(á) je povinen (povinna) zaplatit oprávněnému (oprávněné) na náhradě nákladů výkonu rozhodnutí 3.156,-- Kč.

III. Povinný(á) je povinen (povinna) zaplatit České republice – Okresnímu soudu v Kladně soudní poplatek za návrh na výkon rozhodnutí ve výši 0,-- Kč.

IV. Nařízení výkonu rozhodnutí se vztahuje na vymožení pohledávky a nákladů předcházejícího řízení (bod I.), náhrady nákladů výkonu rozhodnutí (bod II.) a soudního poplatku (bod III.), jakož i dalších nákladů, které budou oprávněnému (oprávněné) v průběhu tohoto výkonu rozhodnutí proti povinnému (povinné) přiznány.

V. Povinnému (povinné) se zakazuje, aby nakládal(a) s věcmi, které vykonavatel při provedení výkonu rozhodnutí podle tohoto usnesení sepsal. Sepsané věci budou prodány (zpeněženy) po právní moci tohoto usnesení.

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení je možno podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení ke Krajskému soudu v Praze prostřednictvím podepsaného soudu. Usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí je vykonatelné doručením.

V K l a d n ě dne [REDACTED]

Za správnost: [REDACTED]

[REDACTED]
vyšší soudní úřednice

(O.s.f. č. 240 – usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí)

Příloha č. 2 – Usnesení o nařízení exekuce

Jednací číslo: [REDACTED]

USNESENÍ

Obvodní soud pro Prahu 3 rozhodl samosoudkyně [REDACTED]

v exekuční věci
oprávněného (oprávněné): [REDACTED]
zastoupené (zastoupeného): [REDACTED]

proti
povinnému (povinné): [REDACTED]
[REDACTED]

pro 28.000,- Kč s přísl.,

t a k t o :

I. Soud nařizuje podle vykonatelného rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 3, [REDACTED]
ze dne [REDACTED]

k uspokojení pohledávky oprávněného (oprávněné) ve výši 28.000,- Kč
s úrokem z prodlení ve výši 2% ročně z částky Kč 24.338,- od 1.1.2004 do zaplacení
s úrokem z prodlení ve výši 2% ročně z částky Kč 3.662,- od 1.2.2004 do zaplacení
pro náklady předcházejícího řízení ve výši Kč 10.045,-
a pro náklady oprávněného (oprávněné) a náklady exekuce, které budou v průběhu řízení určeny,

exekuci na majetek povinného (povinné).

II. Soud pověřuje provedením této exekuce: [REDACTED] soudní exekutor Exekutorského
úřadu [REDACTED].

III. Povinný (povinná) nesmí po doručení tohoto usnesení nakládat se svým majetkem včetně
nemovitostí a majetku patřícího do společného jmění manželů, s výjimkou běžné obchodní
činnosti, uspokojování základních životních potřeb a udržování a správy majetku. Právní úkon,
kterým povinný (povinná) poruší tuto povinnost, je neplatný.

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení je možno podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení ke
Městskému soudu v Praze prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 3. V odvolání
musí být uvedeno, kdo je podává, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se
napadá, v čem je spatřována nesprávnost tohoto rozhodnutí nebo postupu soudu a čeho
se odvolatel domáhá. Odvolání musí být podepsáno a datováno. Nebudou-li v odvolání
uvedeny žádné skutečnosti rozhodné pro nařízení exekuce, odvolací soud odvolání
odmítne.

V Praze dne [REDACTED]

Za správnost vyhotovení:

[REDACTED]
soudní tajemnice

[REDACTED] r.
předsedkyně senátu

EXEKUCI POKRYVÁ [REDACTED]
Dáno dne: -- 1 -11- 2005
..... krát ..... PŘE

(O.s.ř. č. 330 - usnesení o nařízení exekuce a o pověření soudního exekutora provedením exekuce pro vymožení
peněžitého plnění)

Příloha č. 3. – Exekuční příkaz

Exekuční příkaz

Soudní exekutor [redacted] pověřený provedením exekuce na základě usnesení Obvodního soudu pro Prahu 3, [redacted] [redacted] kterým byla nařízena exekuce podle vykonatelného rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 3, [redacted], ze dne [redacted], ve věci

oprávněné [redacted]
[redacted]
[redacted]

proti

povinné [redacted]
[redacted]

o provedení exekuce pro vymožení peněžitého plnění rozhodl takto:

K uspokojení pohledávek oprávněného v částce 11 426,- Kč s 2 % p. a. úrokem z prodlení od 1.2.2004 do zaplacení, jakož i nákladů řízení v částce 21 741,50 Kč se příkazuje provedení exekuce příkázáním pohledávky z účtu povinné u Komerční banky, a.s., se sídlem Na Příkopě 969/33, 114 07 Praha 1, [redacted]

Peněžnímu ústavu se příkazuje, aby od okamžiku, kdy mu bude doručen tento exekuční příkaz z výše uvedeného účtu povinné až do výše vymáhaných pohledávek nevyplácel peněžní prostředky, neprováděl na ně započtení a ani jinak s nimi nenakládal.

Peněžnímu ústavu se příkazuje po právní moci usnesení o nařízení exekuce odepsat vymáhané pohledávky z výše označeného účtu povinné a odepsané peněžní prostředky převést na účet číslo [redacted] vedený Československou obchodní bankou, a. s., [redacted].

Poučení: Proti tomuto exekučnímu příkazu není přípustný opravný prostředek

Povinný ztrácí okamžikem, kdy je peněžnímu ústavu doručen exekuční příkaz právo vybrat peněžní prostředky do výše vymáhané pohledávky z účtu, použít tyto prostředky k platbám nebo s nimi jinak nakládat.

Provedením exekuce se peněžní ústav zproští v rozsahu plnění vyplaceného oprávněného své povinnosti vůči povinnému.

Odepsanou pohledávku z účtu povinného je peněžní ústav povinen vyplatit oprávněnému, i když má vůči němu peněžitou pohledávku, kterou by jinak mohl započíst.

Účastníci exekučního řízení mají právo vyjádřit se k osobě exekutora.

V Praze dne [redacted]

[redacted]
soudní exekutor

Za správnost vyhotovení:
[redacted]

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:

- Prof. JUDr. Alena Winterová, CSc. a kol. : Civilní právo procesní, vysokoškolská učebnice, 2. aktualizované a přepracované vydání, Praha, Linde Praha, a.s., 2002
- JUDr. Antonín Tripes : Exekuce v soudní praxi, 1.vydání, Praha, C.H.Beck, 1997
- JUDr. Vladimír Kurka : Přehled judikatury ve věcech výkonu rozhodnutí a exekuce, Praha, ASPI, a.s., 2005
- JUDr. Jaroslav Bureš, JUDr. Ljubomír Drápal, JUDr. Michal Mazanec : Komentář občanského soudního řádu, 5. vydání, Praha, C.H.BECK 2001
- Prof. JUDr. Dušan Hendrych a kol. : Právní slovník, 2 rozšířené vydání, Praha, C.H.Beck, 2003
- Doc. JUDr. Zdeněk Madar, Dr.Sc., a kol.: Slovník českého práva I. a II. díl, 3.rozšířené a podstatně přepracované vydání, LINDE Praha a.s., 2002
- JUDr. Jan Veselý, PhD., JUDr. Adam Rakovský, Mgr. Radka Šimková : Soudní exekutoři – alternativa výkonu rozhodnutí, časopis Právní rozhledy č. 6/2001, č. 9.ročník
- JUDr. Jan Veselý, PhD., JUDr. Adam Rakovský, Mgr. Radka Šimková : Způsoby provedení exekuce podle zákona o soudních exekutorech se zaměřením na odchylky od úpravy v občanském soudním řádu, časopis Právní rozhledy č.10/2001, 10.ročník
- Mgr. Radima Kulková : Střety souběžně probíhajících exekucí, časopis Právní rozhledy č.9/2002, 10.ročník
- Doc. JUDr. Martin Boháček, CSc.: Čemu (také) slouží exekuce na základě notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti, časopis Právní rozhledy č. 9/2002, 10.ročník

- Mgr.Ing. Petr Baudyš : Eplikace exekučního řádu z pohledu mého, časopis Právní rozhledy č. 9/2002, 10.ročník
- JUDr.Robert Waltr : K exekuci na základě notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti, časopis Právní rozhledy č. 1/2003, 11.ročník
- JUDr.Vít Pejšek : Exekuce - nástroj vymáhání pohledávek, časopis Právní rádce č. 8/2003
- Mgr.Václav Vlček: Exekuční řád a advokáti – poznámky k zákonu č.120/2001 Sb. (k diskusi), Bulletin advokacie č. 8/2001
- JUDr.Jan Veselý,Ph.D., JUDr.Adam Rakovský, Mgr.Petr Holešínský : Soudní exekutoři – efektivní způsob vymáhání pohledávek, Bulletin advokacie č. 9/2001
- JUDr.Petr Smolík, Ph.D. : Advokát versus exekutor – ochrana zájmů klienta versus exekuce ? – polemika, Bulletin advokacie č. 4/2002
- [HTTP://WWW.JUSTICE.CZ/](http://www.justice.cz/) září 2005
- [HTTP://WWW.PRAVNIRADCE.IHNED.CZ/září](http://www.pravniradce.ihned.cz/) 2005, JUDr.Martina Kasíková : Exekuce u soudu prvního stupně,
- Aleš Eppinger : Exekuční řízení – k nejnovější judikatuře Nejvyššího soudu ČR, ASPI pod 2540(LIT)
- Aleš Eppinger : Překážka res iudicata a překážka litispendence v exekučním řízení, ASPI pod 25408 (LIT)